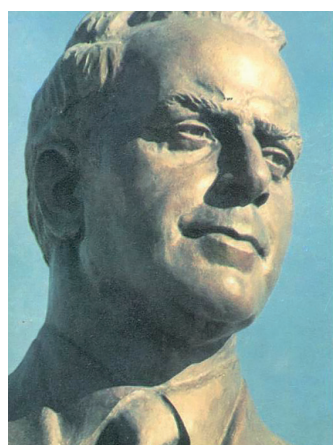

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Shifin

1000-dən çox adda hərbi təyinatlı məhsul istehsal edirik

➔ Bax səh. 2

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycan dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir.
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

25 sentyabr
2024-cü il,
çərşənbə
№ 175 (6761)
Qiyməti
60 qəpik

40-a yaxın ölkənin 218-dən artıq şirkəti “ADEX-2024”-də...

➔ Bax səh. 2

Dövlətimiz gücünü göstərdi!

➔ Bax səh. 3

Bir nömrəli vəzifə!

➔ Bax səh. 3

Azərbaycan-Özbəkistan Media Forumu başlayıb

➔ Bax səh. 4

İdeoloji təhlükəsizlik daim diqqət mərkəzində...

➔ Bax səh. 4

Harris-Tramp yarışı...

➔ Bax səh. 7

Ölkəmizə qarşı şantaj cəhdi... Qərbi Azərbaycan İcması bəyanat yayıb

“Qərbi Azərbaycan İcması olaraq, ABŞ Konqresində anti-Azərbaycan mövqeyi ilə tanınan erməni pəncərəsi konqresmen Adam Şifin 2024-cü il sentyabrın 18-də təqdim etdiyi növbəti anti-Azərbaycan qanun layihəsini qətiyyətlə pisləyir və qınayırıq. Qanun layihəsi həm adı, həm də məzmunu etibarilə tərribat xarakterli və yanlış bir addımdır”.

Bu barədə Qərbi Azərbaycan İcmasının bəyanatında bildirilib. Bəyanatda qeyd olunub ki, Adam Şifin ənənəvi anti-Azərbaycan mövqeyi və korruptsiyaya bulaşmış digər Azərbaycanofob, keçmiş senator Bob

Menendez kimi erməni lobbisi ilə korruptsiyaçı əlaqələri, onun düsturluğunu ciddi şəkildə şübhə altına alır. Bildirilib ki, Qarabağ ermənilərinin Azərbaycan dövlətinin reintegrasiya və vətəndaşlıq təkliflərini rədd edərək sərbəst şəkildə ölkəni tərk etdiklərini nəzərə alaraq, Şifin bu qanun layihəsi böhtan üzərində qurulub: “Adam Şifin, 300 min azərbaycanlının Ermənistandan, 700 min azərbaycanlının isə uzun müddət işğal altında saxlanmış Azərbaycan ərazilərindən etnik təmizləmə nəticəsində zorla çıxarılmasını və Azərbaycanın, eləcə də azərbaycanlıların əmlakına, iqtisadiyyatına və mədəni irsinə vurulan yüz milyardlarla ABŞ dolları dəyərində ziyanı görməzdən gəlmiş, hətta dəstəkləmişdir. Bütün bunlar göstərir ki, təqdim olunan qanun layihəsi Azərbaycana qarşı şantaj cəhdidir. Bu addım həm də ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinə ciddi zərbə vurmağa hədəflənib”.

Bakının iradəsi sayəsində...

➔ Bax səh. 5

ABŞ-ın hesabları “düz gəlmədi” ...

➔ Bax səh. 5

COP29 fürsət olacaq

➔ Bax səh. 4

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur...

Sürətli dirçəliş, iqtisadi canlanma

➔ Bax səh. 6

➔ Bax səh. 6

Yelisey Sarayının Martinikdə qoyduğu kədərli izlər...

Prezident İlham Əliyev “ADEX-2024” 5-ci Yubiley Azərbaycan Beynəlxalq Müdafiə Sərgisinin və “Securex Caspian” 14-cü Beynəlxalq Daxili Təhlükəsizlik, Mühafizə və Xilasətmə Avadanlıqları Sərgisinin iştirakçılarına məktub ünvanlayıb. “ADEX-2024” 5-ci Yubiley Azərbaycan Beynəlxalq Müdafiə Sərgisinin açılışı münasibətilə iştirakçıları salamlayan dövlət başçısı qeyd edib ki, ölkəmiz mötəbər beynəlxalq tədbirləri yüksək səviyyədə və böyük peşəkarlıqla təşkil etmək bacarığını dəfələrlə nümayiş etdirib. Azərbaycanın belə genişmiqyaslı və son dərəcə əhəmiyyətli tədbirləri keçirmək üçün müasir infrastrukturata malik və təhlükəsizlik baxımından

sabit ölkə olması dünya ictimaiyyəti tərəfindən hər zaman müsbət qiymətləndirilir. Prezident vurğulayıb ki, bu il ölkəmizdə baş tutacaq dünyanın global xarakterli mötəbər beynəlxalq tədbirlərindən sayılan BMT-nin İklim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası - COP29 da bunun bariz nümunəsidir: “Öminliklə söyləmək olar ki, artıq beşinci dəfədir təşkil olunan “ADEX” sərgisi əvvəlki illərdəki kimi yenə də yüksək səviyyədə keçiriləcəkdir. Müdafiə sənayesi də karbon tullantılarının azaldılması baxımından böyük potensiala malikdir. Hesab edirəm ki, COP29 öncəsi keçirilən “ADEX-2024” sözügedən mövzunun peşəkar müzakirəsi üçün əlverişli platformadır.

“ADEX” dost və müttəfiq ölkələrin tanınmış hərbi sənaye müəssisələri və aparıcı xarici şirkətlər arasında işgüzar əlaqələrin qurulmasında unikal rol oynayır. Bu

1000-dən çox adda hərbi təyinatlı məhsul istehsal edirik

Döyüş təcrübəmiz inkişaf etmiş ölkələrin hərbi mərkəzlərində diqqətlə öyrənilir

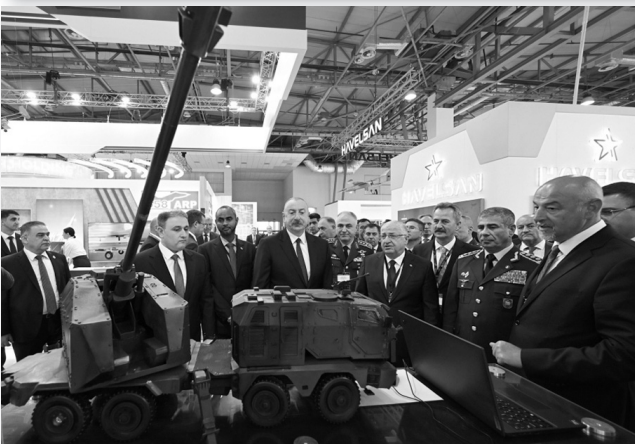
sərgi dünya silah bazarında ixraca təklif olunan hərbi sənaye kompleksinin müxtəlif sahələri üzrə müasir müdafiə texnologiyaları, hərbi texnikanın ən son nümunələri ilə tanış olmaq, beynəlxalq hərbi-texniki əməkdaşlıq sahəsində yeni müqavilələr imzalamaq üçün geniş imkanlar yaradır. Tədbirdə dünyaca məşhur yüzlərlə şirkət öz məhsullarını nümayiş etdirir. “ADEX” müxtəlif ölkələrin öz müdafiə və müdafiə sənayesi sahələrini gücləndirmələri, istehsal imkanlarını artırmaları, müasir və innovativ vasitələri tətbiq etmələri və təcrübə mübadiləsi aparmaları baxımından önəmli tədbirdir.”

Dövlət başçısı qeyd edib ki, Azərbaycanın müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi və milli təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məsələlərində dövlət tərəfindən xüsusi diqqət yetirilir və bu sahələrin daha da inkişafı prioritet istiqamətlərdəndir. Son illərdə ölkəmizin müdafiə sənayesi çox sürətlə inkişaf edir. “Mövcud istehsal sahələrinin müasir standartlara uyğun təkmilləşdirilməsi ilə ya-

naşı, yeni istehsal sahələrinin yaradılması üzrə işlər uğurla həyata keçirilir. Düzgün aparılmış islahatlar nəticəsində ölkəmizdə istehsal edilən müdafiə təyinatlı məhsulların çeşidi artırılmışdır və bu gün Azərbaycanda 1000-dən çox adda hərbi təyinatlı məhsul istehsal edilir. Həm Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri müasir silah növləri ilə təchiz edilir, həm də dünya ölkələrinin müdafiə sənayesi şirkətləri istehsal etdiyimiz məhsullarla yaxından maraqlanırlar. Bir çox dost və müttəfiq dövlətlərlə müdafiə sənayesi sahəsində yeni əməkdaşlıqlar qurulur, mövcud əlaqələr uğurla davam etdirilir. Azərbaycan müdafiə sənayesi sahəsində dinamik inkişafa nail olmaqla hərbi-texniki imkanlarını genişləndirir”, - deyə vurğulayan Prezident İlham Əliyev bildirib ki, beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən tanınan ərazilərimizin işğaldan azad edilməsində müstəsna rol oynayıb Azərbaycan hərbi sənaye kompleksinin gücü və qüdrəti, ölkəmizdə istehsal olunan müasir silahlar da “ADEX” sərgisi çərçivəsində nümayiş olunur. Təsəffüf deyil ki, istər 44 günlük Vətən müharibəsi, istərsə də lokal xarakterli antiterror əməliyyatları zamanı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin döyüş təcrübəsi inkişaf etmiş ölkələrin hərbi mərkəzlərində bu gün diqqətlə öyrənilir: ““ADEX” ilə paralel olaraq, hüquq mühafizə, sərhəd, xilasətmə, yangınsöndürmə və xüsusi xidmət orqanları üçün ləvazimatların, kompleks mühafizə sistemlərinin və silahların perspektivli modelərini nümayiş edən “Securex Caspian” 14-cü Beynəlxalq Daxili Təhlükəsizlik, Mühafizə və Xilasətmə Avadanlıqları Sərgisi də keçirilir. Bu sərgidə nümayiş etdirilən məhsulların da iştirakçılar tərəfindən maraqla qarşılanacağına əminəm”.

Yubiley sərgisində rekord iştirakçı...

40-a yaxın ölkənin 218-dən artıq şirkəti “ADEX-2024”-də...

Prezident İlham Əliyev sentyabrın 24-də Bakı Ekspo Mərkəzində keçirilən “ADEX-2024” 5-ci Yubiley Azərbaycan Beynəlxalq Müdafiə Sərgisi və “Securex Caspian” 14-cü Beynəlxalq Daxili Təhlükəsizlik, Mühafizə və Xilasətmə Avadanlıqları Sərgisi ilə tanış olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, müdafiə naziri Zakir Həsənov və müdafiə sənayesi naziri Vüqar Mustafayev dövlətimizin başçısına sərgilər haqqında məlumat veriblər.

Qeyd edək ki, ilk “ADEX” sərgisi 2014-cü ildə keçirilib. İki ildən bir keçirilən sərgi bu il 5 illik yubileyini qeyd etsə də, artıq 10 ildir fəaliyyət göstərir və ildən-ilə iştirakçı sayısını və əhatə etdiyi sektorları genişləndirir. Sərgi 10 illik uğurlu fəaliyyəti ərzində dünyanın 50-dən artıq ölkəsini təmsil edən çoxsaylı şirkətləri və 200-ə yaxın rəsmi nümayəndə heyətini bir araya gətirib. Bu illər ərzində sərginin 30 mindən çox qonaq ziyarət edib. “ADEX” dünyanın tanınmış hərbi sənaye müəssisələri və aparıcı xarici şirkətlər arasında işgüzar əlaqələrin qurulmasında da mühüm rol oynayır.

Bildirilib ki, bu il yubiley sərgisində daha çox - dünyanın 40-a yaxın ölkəsindən 218-dən artıq şirkət iştirak edir. “ADEX” müdafiə sərgisinin iştirakçıları arasında Amerika Birləşmiş Ştatları, Türkiyə, Rusiya, İran, Bolqar

ıstan, Çin, Fransa, İtaliya, Niderland və digər ölkələrin müdafiə sektorlarının aparıcı şirkətləri var. Macarıstan, Rumıniya və Sinqapurdan olan şirkətlər sərgiyə ilk dəfə qatılıb. Bu il 12 ölkə sərgidə milli stendləri ilə iştirak edir. İtaliya, Macarıstan, Qətər Dövləti və Slovakiya ilk dəfə milli stendlərlə iştirak edirlər. Bir çox ölkələr öz milli ekspozisiyalarının sahələrini böyüdüblər.

Prezident İlham Əliyev əvvəlcə Azərbaycan Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin tabeliyindəki “Azərsilah” Müdafiə Sənayesi Holdingi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin pavilyonunda nümayiş etdirilən hərbi məmulatlara baxıb. “Azərsilah”-a məxsus pavilyonda PUA, müxtəlif növ kəşfiyyat və kamikadze dronları, 30 milimetrlilik avtomatik top, zirehli gödəkçələr, aviabombalar və təlim simulyatorları nümayiş etdirilir.

Belarus Respublikasının pavilyonu ilə tanış olan dövlətimizin başçısına məlumat verilib ki, “Belspetsneftexnika” Dövlət Xarici Ticarət Unitar Müəssisəsi Belarus Hərbi Sənaye Kompleksinə daxil olan dövlət müəssisələri tərəfindən istehsal edilən hərbi təyinatlı məhsulların idxalı və ixracı proseslərini tənzimləyən dövlət təşkilatıdır. Sərgidə şirkətin qumbaraatan kompleksləri və onun tətbiq va-

riantları, tank əleyhinə raket kompleksləri, atıcı silahlar və zirehli texnika üçün optik cihazlar, modernləşdirilmiş Reaktiv Yayılım Ateş Sistemlərinin maketləri, radiostansiyaları, hava hücumundan müdafiə və elektron müharibə texnikasının maketləri nümayiş olunur.

Sərgidə Serbiyanın “Yugoimport-SDPR” şirkəti də öz məhsullarını təqdim edir. Qardaş Türkiyə sərgidə ən çox şirkətlərlə təmsil olunan ölkələrdən biridir. Bu şirkətlərdən biri olan “Roketsan” müxtəlif növ raketlər, reaktiv silahlar, atış və hərəkət sistemləri ilə birlikdə idarə olunan döyüş sursatları, istiqamətləndirmə-idarəetmə sistemləri, döyüş başlıqları, mexaniki hissələr, alqoritm və proqram təminatını hazırlayır və istehsal edir, onları quru, hava və dəniz platformaları ilə birləşdirir. “Dearsan Shipyard” gəmiqayırma və gəmi

təmiri zavodu da Türkiyənin ən mühüm müəssisələri arasındadır. Türkiyənin müdafiə sənayesini sərgidə təmsil edən daha bir şirkət isə “Turkish Aerospace”-dir. “Turkish Aerospace” sabit və hərəkətli hava platformalarından pilotsuz uçuş aparatı və peyklərə qədər integrasiya olunmuş aerokosmik sistemlərin dizaynı, işlənilməsi, hazırlanması, müasirləşdirilməsi, istehsalı, integrasiyası və istifadəsinə dəstək sahəsində Türkiyənin texnologiya mərkəzidir.

Dövlətimizin başçısı Pakistan İslam Respublikasının pavilyonları ilə də tanış olub. Bildirilib ki, ölkəmizlə əməkdaşlıq edən Pakistanda istehsal olunan hərbi məhsullar hərbi sənaye kompleksinin bütün istiqamətlərini əhatə edir. Vurğulanıb ki, Qlobal Sənaye və Müdafiə Hölləri (GIDS) şirkəti Pakistanın birinci dərəcəli dövlət mülkiyyətində olan müdafiə konsorsiumudur və ölkənin ən böyük müdafiə istehsalatı müəssisələrini, o cümlədən əsas tədqiqat və inkişaf fəaliyyətlərinin mərkəzini təmsil edir. Şirkət tərəfindən sərgidə döyüş PUA-ları, aviasiya raketləri, tank mühafizə sistemləri, maskalanma toru, tank əleyhinə sistemlər nümayiş olunur.

“Azərsilah” Müdafiə Sənayesi Holdingi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti sərgidə fəal iştirak edir. “Azərsilah”-ın daha bir pavilyonu sərginin 3-cü zalında fəaliyyət göstərir. Burada ziyarətçilərə müxtəlif növ atıcı silahlar, snayper tüfəngləri, minaatanlar, kiçikçaplı patronlar, müxtəlif növ mərmilər, zirehli döbişlər və zirehli gödəkçələr, optik nişangah və cihazlar təqdim olunur.

Türkiyənin müdafiə sənayesini sərgidə təmsil edən daha bir şirkət isə “REP-KON”-dur. Şirkət tozviqili il metal emalı sektorunu üçü tam “açar təslim” istehsal qurğularının tədarükçüsü və qlobal bazar üçün metal emalı maşınlarının inkişaf etdiricisi və istehsalçısıdır. “Meteksan” şirkəti isə müdafiə sənayesi sahəsində Türkiyə Silahlı Qüvvələrinə yüksək texnologiyalı məhsullar istehsal edir.

Prezident İlham Əliyevə məlumat verilib ki, Türkiyənin “Aselsan” şirkəti artıq beşinci

“EDGE Group” şirkəti də öz məhsullarını təqdim edir. İsrailin milli pavilyonlarında nümayiş edilən eksponatlarla tanış olan Prezident İlham Əliyevin diqqətinə çatdırılıb ki, müdafiə, aerokosmik və kommersiya bazarlarında lider olan İsrail Aerokosmik Sənayesi (“IAI”) milli müdafiə və təhlükəsizlik problemlərini həll etmək üçün ən müasir texnologiyadan və onilliklər ərzində sübut edilmiş döyüş təcrübəsindən istifadə edir. “IAI” şirkəti sərgidə yerləşdirilmiş sistemlər, çoxməissiyalı havadan kəşfiyyat və nəzarət sistemləri, radarlar, rabitə sistemləri, PUA-lar üçün komponentlər, çoxsahəli ballistik raketlər və rəqəmsal kommunikasiya peykləri nümayiş etdirir.

Sərgidə İsraili təmsil edən daha bir şirkət “RAFAEL Qabaqcıl Müdafiə Sistemləri” MMC-dir. “Elbit Systems” isə dünya miqyasında müdafiə sahəsi ilə bağlı geniş spektrli proqramlarla məşğul olan beynəlxalq yüksək texnologiya şirkətidir. İsrailin “Uvision” şirkəti də sərgidə öz məhsullarını təqdim edir.

Rusiya Federasiyası da “ADEX-2024” sərgisində ən çox şirkətlə təmsil olunan ölkələrdən biridir. “Rosoboroneksport” Rusiyanın müdafiə sahəsi ilə bağlı məhsulların, xidmətlərin və texnologiyaların tam çeşidinin ixracı üzrə yeganə dövlət agentliyidir.

Prezident İlham Əliyev Çin Xalq Respublikasının sərgidəki pavilyonunda da oldu. Məlumat verilib ki, bu ölkəni təmsil edən

“Dəqiq Avadanlıqların İdxalı və İxracı üzrə Çin Milli Korporasiyası” (“CPMIEC”) müdafiə sənayesi sahəsində ümummilli ticarət müəssisəsidir.

Slovakiyanı təmsil edən “Deftech” şirkəti PUA sistemlərinin istehsalı və təkmilləşdirilməsi sahəsində fəaliyyət göstərir.

Türkiyənin müdafiə sənayesini sərgidə təmsil edən daha bir şirkət isə “Baykar”-dır. “Baykar” şirkəti ölkədə ilk yerli PUA sistemlərini istehsal edərək müdafiə və aviasiya sənayesində inqilab yaradıb. Şirkət sərgidə “Akıncı” adlı PUA, “Bayraktar TB2” və “Bayraktar KALKAN” məhsullarını təqdim edir.

Qətər Dövlətini təmsil edən “Barzan Hol-

dings” isə dövlətə məxsus müdafiə və təhlükəsizlik şirkətidir. Sərgidə Ukraynanı bu ölkənin Müdafiə Sənayesi Müəssisələrinin Milli Assosiasiyası (“NAUDI”) təmsil edir.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin stendində də oldu. Bildirilib ki, Müdafiə Nazirliyi sərgidə ilk dəfə öz stendini təmsil olunur. Stenddə silahlanmada olan müasir silah sistemləri, o cümlədən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin təchizat vasitələri sərgilənir. Eyni zamanda, Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan təmir müəssisələrinin imkanları da təqdim edilir.

Sərgidə, həmçinin ziyarətçilərə Milli Müdafiə Universitetinin tabeliyindəki xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələri barədə ətraflı məlumat verilib.

Sonra Prezident İlham Əliyev Bakı Ekspo Mərkəzinin qarşısında nümayiş etdirilən hərbi məhsullara və texnikalara baxıb. “Azərsilah” QSC tərəfindən sərginin açıq havada nəzərdə tutulmuş ərazisində zirehli maşınlar, kəşfiyyat və kamikadze dronları, o cümlədən PUA-lar nümayiş etdirilib. Sonqayit Texnologiyalar Parkı isə 30-dan artıq istehsal sahəsi ilə öz sektorunun lideridir. İtaliya da sərgidə ilk dəfə iştirak edir.

Sərginin açıq havadaiki ərazisində Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi tərəfindən də zirehli texnikalar nümayiş etdirilib. Türkiyənin “Baykar” şirkəti isə “Bayraktar TB2” və “Bayraktar KALKAN” məhsullarını nümayiş etdirir.

Sərgidə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin

edən daha bir şirkət isə “Baykar”-dır. “Baykar” şirkəti ölkədə ilk yerli PUA sistemlərini istehsal edərək müdafiə və aviasiya sənayesində inqilab yaradıb. Şirkət sərgidə “Akıncı” adlı PUA, “Bayraktar TB2” və “Bayraktar KALKAN” məhsullarını təqdim edir.

Qətər Dövlətini təmsil edən “Barzan Hol-

ings” isə dövlətə məxsus müdafiə və təhlükəsizlik şirkətidir. Sərgidə Ukraynanı bu ölkənin Müdafiə Sənayesi Müəssisələrinin Milli Assosiasiyası (“NAUDI”) təmsil edir.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin stendində də oldu. Bildirilib ki, Müdafiə Nazirliyi sərgidə ilk dəfə öz stendini təmsil olunur. Stenddə silahlanmada olan müasir silah sistemləri, o cümlədən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin təchizat vasitələri sərgilənir. Eyni zamanda, Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan təmir müəssisələrinin imkanları da təqdim edilir.

Sərgidə, həmçinin ziyarətçilərə Milli Müdafiə Universitetinin tabeliyindəki xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələri barədə ətraflı məlumat verilib.

Sonra Prezident İlham Əliyev Bakı Ekspo Mərkəzinin qarşısında nümayiş etdirilən hərbi məhsullara və texnikalara baxıb. “Azərsilah” QSC tərəfindən sərginin açıq havada nəzərdə tutulmuş ərazisində zirehli maşınlar, kəşfiyyat və kamikadze dronları, o cümlədən PUA-lar nümayiş etdirilib. Sonqayit Texnologiyalar Parkı isə 30-dan artıq istehsal sahəsi ilə öz sektorunun lideridir. İtaliya da sərgidə ilk dəfə iştirak edir.

Sərginin açıq havadaiki ərazisində Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi tərəfindən də zirehli texnikalar nümayiş etdirilib. Türkiyənin “Baykar” şirkəti isə “Bayraktar TB2” və “Bayraktar KALKAN” məhsullarını nümayiş etdirir.

Dövlətimiz gücünü göstərdi!

Ərazi bütövlüyümüz və suverenliyimiz tam bərpa olundu

Müstəqil Azərbaycan öz inkişafının çox mühüm bir mərhələsindən keçir. 2020-ci il Vətən müharibəsində və 2023-cü il 23 saatlıq lokal karakterli antiterror tədbirlərində qazanılan qələbələr son 200 illik tariximizin ən parlaq səhifələrini formalaşdırıb. Bu qələbələrlə Azərbaycan dövləti və xalqı öz iradəsini, gücünü bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Biz iki yüzillikdə ilk dəfə olaraq torpaq itkilərinə məruz qalmadıq, əksinə ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin təmin edilməsinə nail olduq. Bu parlaq qələbələr əbədiyyətə qədər xalqımızın qürur mənbəyi olaraq qalacaq. Eyni zamanda, 44 günlük müharibənin və 23 saatlıq lokal karakterli antiterror tədbirlərinin nəticələrinə uyğun olaraq yeni reallıqlar yaranıb. Ölkəmiz üçün strateji inkişaf mərhələsi başlayıb. Yeni dövr yeni çağırışlar deməkdir. Prezident İlham Əliyev sentyabrın 23-də yeddinci çağırış Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin ilk iclasında söylədiyi proqram karakterli nitqində hazırkı dövrə qədər əldə edilmiş nəticələri təhlil edərək dəyərləndirib və ölkəmizin, xalqımızın qarşısında duran əsas vəzifələrə diqqət çəkib.

Qələbəmizin əsas şərti...

Vətən müharibəsi dövründə Azərbaycan Ordusu 44 gün ərzində dünya hərbi tarixində bir yeniliyə imza atdı. İgid əsgər və zabitlərimiz

“Arxada Vətəndir!” deyib hər gün irəli getdilər. Ön xətdən daim qələbə sorğuları gəlirdi, hər gün yeni şəhərlərimiz, kəndlərimiz işğaldan azad olunurdu. Rəsmi İrəvanın təsdiqlədiyi statistikaya əsasən müharibədə Er-

menistan tərəfində təxminən 12 min fərarî qeydə alınıb.

Azərbaycan hərbiçilərinin isə amalı düşmən tapdağında olan ərazi-lərimizi işğaldan azad etmək idi. On-lar Vətən müharibəsində qəhrəman-lıq tarixi yazdılar, Vətənə sədaqət nümunəsi göstərdilər. Vətən müharibəsi və lokal karakterli antiterror əməliyyatları keçirilərkən 3200-dən çox qəhrəman övladımız şəhədət zirvəsinə ucalıb. Bütövlükdə, Vətən uğrunda İkinci Qarabağ mü-

haribəsində 90 mindən çox gənc azərbaycanlı könüllü iştirak edib. Ordumuzun peşəkarlığının, yük-sək döyüş qabiliyyətinin, hərbiçilə-rimizin göstərdikləri misilsiz qəhrə-manlıqların nəticəsi olaraq düşmən cəmi 44 gün ərzində bütünlüklə kapitulyasiyaya məruz qaldı. Azərbaycan Ordusunun sentyabrın 27-də Qa-rabağda başladığı uğurlu əks-hücum əməliyyatı nəticəsində noyabrın 9-dək 5 şəhər, 4 qəsəbə və 286 kənd işğaldan azad edilib. Döyüşlərdə əl-

imtinə edən Qarabağda yaşayan erməni icmasının nümayəndələri bir

günlük lokal karakterli antiterror tədbirlərindən sonra Yevlax şəhərin-də görüşməyə məcbur oldular. Gö-rüşdə separatçı rejimin ləğvi, Qa-rabağda yaşayan erməni sakinlərin reintegrasiya məsələləri müzakirə

edilib. Eyni zamanda, Qarabağın erməni əhalisinə Azərbaycanın təklif etdiyi reintegrasiya şərtləri ilə tanış olmaq, regionda qalıb-qalmamaq barədə müstəqil qərar vermək imkan-ları yaradılıb. Sentyabrın 28-də Qa-rabağdakı separatçı təsisatın rəhbəri Samvel Şahramanyan qondarma reji-

laşdı və Azərbaycan ərazi bütövlü-yünün təmin edilməsinə hərbi-siyasi yolla nail oldu. Şübhəsiz ki, Azər-baycan xalqının birliyi, iradəsi, dövlət-in gücü qələbəmizin əsas şərtidir. Tarixi Qələbəmizi yüksək dəyərlən-dirən Prezident İlham Əliyev vurğulay-b: “Azərbaycan xalqı güclü iradə, birlik göstərərək 30 il davam edən işğala son qoydu. Azərbaycan dövləti öz gücünü göstərdi, xalqımız isə bütün dünyaya öz öyilməz ruhu-nu göstərmişdir”.

Azərbaycan ərazisində separatizmə son qoyuldu

44 günlük müharibədəki acınacaqlı məğlubiyyətdən dərs almayan Ermənistan üçtərəfli bəyanatla üzə-rinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirmədi. Ermənistan ordusunun təxminən 15 minlik kontingenti Azərbaycan ərazilərindən çıxarılma-

dı, paralel olaraq təxribatlara əl atıl-dı. Rəsmi Bakı buna son qoyulması-nı tələb etsə də, Azərbaycanın haqlı tələbləri eşidilmədi. 2023-cü ilin 19 sentyabr tarixində Qarabağ bö-lgesindəki erməni silahlı qüvvələri bir sıra genişmiqyaslı hərbi təxribat-

lar və terror aktları törətdilər. Qey-ri-qanuni erməni silahlı birləşmə-lərinin döyüş mövqelərini güclən-dirməsi və bölmələrini yüksək dö-yüş hazırlığı səviyyəsinə gətirməsi Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən təsbit edildi. Bütün bu təxribatların qarşısının alınması, üçtərəfli bəyanatın müddəalarının icrasının təmin olunması, Azər-baycan Respublikasının Konstitusiy-a quruluşunun bərpa edilməsi məq-sədlə bölgədə lokal karakterli an-titerror tədbirlərinə başlandı.

Ərazilərimizdə separatizmə son qoyan lokal karakterli əməliyyatlar uğurla baş tutdu. Cəmi 23 saat 43 dəqiqə ərzində erməni separatçıla-rı ağ bayraq qaldırmağa məcbur ol-dular - 2023-cü il sentyabrın 20-də saat 13:00-da lokal karakterli antiterror tədbirləri dayandırıldı.

Dəfələrlə Azərbaycanın görüşüb müzakirələr aparmaq təkliflərindən

imtinə edən Qarabağda yaşayan erməni icmasının nümayəndələri bir günlük lokal karakterli antiterror tədbirlərindən sonra Yevlax şəhərin-də görüşməyə məcbur oldular. Gö-rüşdə separatçı rejimin ləğvi, Qa-rabağda yaşayan erməni sakinlərin reintegrasiya məsələləri müzakirə

Tarixdə qalacaq 2024-cü il

Uğurlu lokal karakterli antiterror tədbirlərindən ötən bir ildə ta-rixi anlara şahidlik etmişik. Prezi-dent İlham Əliyev 2023-cü il okt-yabrın 15-də Onun üçün əlamət-dar olan bir gündə - dövlət başçı-sı seçilməsinin 20 ilinin tamamında antiterror tədbirlərində separatçı-lardan təmizlənən ərazilərimizdə, o cümlədən Xocalıda və Xankən-didə Azərbaycan Bayrağını ucalt-

maqla bizlərə sonsuz qürur hissi yaşatdı. Bu gün ölkənin bütün ə-ra-zisində suverenliyimiz tam təmin olunub və bayrağımız əzəmətlə dalğalanır.

Cari ilin əvvəlindən isə suve-ren Azərbaycanın həyatında iki mühüm hadisə baş verib. Ölkənin bütün ərazisində fevral ayında Prezident, sentyabr ayında isə pa-rlament seçkiləri baş tutub. Belə-

min ləğvi ilə bağlı sənəd imzalayıb və beləliklə də ərazilərimizdə sepa-ratizmə birdəfəlik son qoyulub. “İkinci Qarabağ müharibəsi və suve-renliyimizin tam bərpa edilməsi dünya miqyasında tarixi hadisədir”, - deyər dövlətimizin başçısı vurğula-yıb.

liklə, müstəqillik tariximizdə Pre-zident və parlament seçkiləri ölkə-nin bütün ərazilərində keçirilmək-lə çox mühüm bir ilke imza atıldı. Bunu yüksək dəyərləndirən Prezi-dent İlham Əliyev “Ona görə əmi-nəm ki, 2024-cü il bu baxımdan tarixdə qalan il olacaq. Çünki pre-zident və parlament seçkiləri bü-tün ərazilərdə keçirilərək bir daha Azərbaycan xalqı öz iradəsini or-taya qoydu”, - deyər vurğulayıb.

Mübariz ABDULLAYEV

XXI əsrin ikinci onilliyi kataklizmlərin artması ilə müşayiət olunur. Qloballaşmanın təsirləri ilə yanaşı dünyada nizamin pozulması, beynəlxalq hüquq normalarının əksər hallarda işləməməsi diqqəti cəlb edir. Paralel olaraq böyük dövlətlər digər xalqlara qarşı öz maraqlarını diqqət etməyə çalışır. Bu da bəzi milli dövlətlər üçün çətinliklər yaradır.

Bu fakt dünyanın ən böyük beynəlxalq təşkilatı olan BMT-nin nümunəsində də görünür - BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü olan beş dövlət qərarların qəbulunda heç də beynəlxalq hüquqa deyil, öz maraqlarına istinad edirlər. Bu da ayrı-ayrı problemlərə yanaşmada ikili standartların tətbiq olunması ilə nəticələnir. Beynəlxalq qanun pozan böyük dövlətlər müəyyən ölkələrə qarşı əsassız qərarlar qəbul edərək orada müxtəlif bəhanələrlə dövlət çevrilişləri edir, həmin ölkələri xaos yuvasına çevirərək günahsız dinc insanları fəlakətlərə sürükləyirlər.

Kağız üzərindəki qətnamələr...

Bu gün dünyada gedən proseslər göstərir ki, beynəlxalq hüquq anlayışı tamamilə sıradan çıxır. İkinci Dünya müharibəsindən sonra formalaşmış təhlükəsizlik arxitekturası da artıq iflasa uğrayıb. Hazırda beynəlxalq münasibətlər sistemində “kim güclüdür, o da haqlıdır prinsipi” işləyir. Dünyada mövcud olan ikili standartların, beynəlxalq hüquq normalarının işləməməsinin acı təcrübəsini Azərbaycan da yaşayıb. 1990-cı illərin əvvə-

lində Ermənistan xarici havadarları-nın dəstəyi ilə torpaqlarımızın 20 faizini işğal edərkən dünya birliyi buna susdu. 1993-cü ildə BMT Təhlükəsizlik Şurası Ermənistan hərbi birləşmə-lərinin Azərbaycan ərazilərindən qeyd-şərtsiz çıxarılması haqqında 4 qətnamə qəbul etsə də, həmin qətnamələr 27 il kağız üzərində qaldı. Azərbaycan beynəlxalq birlikdən bu qətnamələrin icra edilməsi üçün Ermənistanla qarşı addımlar atılmasını tələb etsə də, heç bir tədbir görülmədi. Halbuki, BMT Təhlükəsizlik Şu-rasının bəzi qətnamələri bir neçə saat ərzində icra olunub. Çünki həmin məsələlər böyük dövlətlərin maraqlarına uyğun idi. Azərbaycan isə 27 il gözlədikdən sonra bu qətnamələri öz gücünə icra etməyə məcbur oldu. Belə ki, 2020-ci ilin 44 günlük Vətən müharibəsi və bir günlük antiterror tədbirləri ilə Azərbaycan ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin edərək beynəlxalq hüququ bərpa etdi. Hənsi ki, hər zaman beynəlxalq hüquqdan danışan bəzi böyük dövlətlər Azərbaycan haqq işəinə mane olma-ğa çalışsalar da, buna nail ola bilmə-dilər.

“Azərbaycana qarşı bu çirkin oyun hələ bitməyib”

Azərbaycan artıq regionda yeni reallıqlar yaradıb. Eyni zamanda, dövlətimiz davamlı olaraq təhlükəsizlik tədbirləri görür, öz hərbi və iqtisadi gücünü artırır. Bütün bunlar müstəqil dövlətimizi xarici təhdidlərdən qorumaq üçün vacib amildir. Nəzərə ala-raq

ki, Ermənistanda revanşist qüvvələr baş qaldırıb, həm marginal siyasi ünsürlər, həm də Ermənistan hakimiyyəti revanşizm xülyaları ilə yaşayır. Sentyabrın 23-də Prezident İlham Əliyevin VII çağırış Milli Məclisin ilk iclasında çıxışında qeyd etdiyi kimi, Ermənistanın arxasında dayanan ölkələr, onların fəaliyyəti, qəbul etdikləri qərarlar, qətnamələr, açıqlamalar - bütün bunlar onu göstərir ki, Azərbaycana qarşı bu çirkin oyun hələ bitməyib. Bizim Qələbəmizi həzm edə bilməyən xarici dairələr bizə qarşı yeni planlar hazırlayır. Dövlət başçısı vurğulayıb ki, qarşımızda dayanan birinci nömrəli vəzifə hərbi gücümüzün artırılmasıdır. Həm dünyada gedən proseslər, yeni münaqişə, müharibə ocaqlarının yaranması və ətrafımızda gərginliyin artması, eyni zamanda, Ermənistanda revanşizm meyilləri bizi bu sahəyə daim diqqət göstərməyə vadar edir. Hərbi gücümüz olmasa, biz heç bir müstəvidə - nə iqtisadi, nə siyasi müstəvidə uğur qazana bilmərik.

Ünvanıyyətə, Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri növbəti regionumuzda, o cümlədən dünyada ən güclü ordulardan biri sayılır. Torpaqlarımızın erməni işğalından azad edilməsinin ən mühüm səbəblərindən biri də ölkəmizdə uğurla inkişaf etdirilən ordu quruculuğu siyasətidir, bu sahədə davamlı islahatların aparılması və görülməsinin effektivliyidir. Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ordu quruculuğu istiqamətində ardıcıl və məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir, səmərəli nəticələr əldə olunur. Milli təhlükəsizlik strategiyasının ay-

rılmaz tərkib hissəsini təşkil edən hərbi təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi milli ordunun maddi-texniki və mənəvi-psixoloji hazırlıq səviyyəsinin yüksəldilməsindən xeyli dərəcədə asılıdır. Son illər ərzində bu sahədə həyata keçirilən davamlı islahatlar və məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində Azərbaycanda çox sürətlə və yüksək səviyyədə aparılan ordu quruculuğu işi artıq öz bəhrəsini verib. Bunun qanunauyğun nəticəsi kimi, Azərbaycan regionda ən güclü orduya malik olan dövlətə çevrilib.

Yeni hərbi hissələr və gücləndirilən hərbi sənaye kompleksi

Qeyd edək ki, Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycan Ordusu yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Ölkəmizin qüdrəti, iqtisadi imkanlarımız dünyanın ən güclü orduların siyahısında yer alan Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yeni dövrün çağırışları əsasında kompleksləşdirilməsinə imkan verir. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri quruda, suda və havada döyüş tapşırığını yerinə yetirmək, ölkəni istənilən hücumdan müdafiə etmək qüdrətinə malikdir. Beynəlxalq hərbi tədqiqat mərkəzlərinin rəyinə görə, Azərbaycan Ordusu Cənubi Qafqazın ən hazırlıqlı və müasir silahlı qüvvələri hesab olunur.

Onu da qeyd edək ki, postmüharibə dövründə də ölkənin müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi və milli təhlükəsizliyinin təmin edilməsi dövlət büdcəsinin əsas prioritet xərclərarı qalmaqdadır. Uğurlu iqtisadi siyasətimiz bizə imkan verir ki, ordu quruculuğuna, yeni silahların, yeni texnikaların alınmasına, yeni döyüş birləşmələrinin yaranmasına lazımi də-

rəcədə dövlət vəsaiti ayrılırsın. Ermənistanla sülh sazişinin imzalanmadığını nəzərə alsaq, müdafiə xərclərinin artırılmasının xüsusi diqqət mərkəzində saxlanması təbiiidir.

44 günlük Vətən müharibəsi zamanı qazanılmış təcrübə çevik və sürətli manevrə malik, yüksək dağlıq və çətin şəraitdə döyüş tapşırıqlarını müvəffəqiyyətlə yerinə yetirə biləcək yeni birləşmələrin yaranması zərurətini ortaya qoydu. Məhz bu zərurət Quru Qoşunlarının Əməliyyat (Komando) hərbi hissələrinin yaranılmasını aktuallaşdırdı. Buna görə də Ali Baş Komandanın tapşırığı ilə ordumuzda yeni təyinatlı Komando hərbi hissələri yaradılıb. Komando hərbi hissələri yüksək fiziki və döyüş hazırlığına malik peşəkar hərbi qulluqçularla kompleksləşdirilir. Ordumuzda Komando hərbi birlikləri Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin təcrübəsi əsasında yaradılıb.

Bundan əlavə, ölkəmizdəhərbi sənaye kompleksinin gücləndirilməsi istiqamətində də vacib addımlar atılır. Bu amil dövlətimizin gücünü və inkişafını göstərir, xarici mənbələrdən asılılığı da azaldır. Müdafiə sənayesində tətbiq olunan texnoloji yeniliklər ümumi intellektual potensialı gücləndirir, həm də minlərlə yeni iş yerini yaranılmasını şortləndirir. Bütün bunlarla yanaşı hərbi məhsullarımızı ixrac etmək və ixrac coğrafiyasını genişləndirmək imkanları yaranmaqdadır.

Sərhədlərimiz daha da möhkəmləndirilir

Digər tərəfdən, Ermənistanın Fransa və digər ölkələr tərəfindən

kütləvi surətdə silahlandırılması ordumuzun döyüş imkanlarının artırılması istiqamətində tədbirlərin daha da gücləndirilməsini zəruri edir. Ermənistanla şərti sərhədində yeni hərbi hissələr yaradılır, həmin hərbi hissələrin maddi-texniki təchizatı yüksək səviyyədə təmin olunur, eləcə də mühəndis işləri aparılır. Prezident İlham Əliyev sözügedən çıxışında “Ermənistan və onun arxasında duran istənilən ölkə bilməlidir ki, Azərbaycanla santaj və ultimatum dili də danışmaq mümkün olmayacaq. İstənilən cavabı verməyə hazırıq, buna qadırıq və hər zaman buna hazır olmalıyıq. Əgər Azərbaycana real təhdid olarsa, o təhdidi istənilən ərazidə möhv etmək böyük çətinlik yaratmıyacaq”-deyər, bəyan edib.

Hazırkı geosiyasi vəziyyət digər qonşu ölkələrlə də sərhədlərimizin möhkəmləndirilməsini şortləndirir. Prezident İlham Əliyevin Milli Məclisdəki çıxışında bildirib ki, bugünkü geosiyasi vəziyyətdə daxili təhlükəsizliyi təmin etmək üçün bizim quru sərhədlərimizin bağlı saxlanması yeganə düzgün addımdır. “Son illər ərzində quru sərhədlərimizin bağlı olması bizi çox böyük fəlakətlərdən xilas edib”, -deyər dövlət başçısı vurğulayıb.

Nardar BAYRAMLI

Vətən müharibəsinə 2 gün qalırdı...

... Sentyabrın 25-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaarı qəbul edib. Dövlət başçısı görüşdə bildirib: “Kəşfiyyat mənbələri-mizdə məlumat var ki, çox ciddi hərbi hazırlıqlar gedir, onla-

rın hərbi qüvvələri təmas xəttində, dövlət sərhədində cəmləşir. Biz vəziyyəti izləyirik və özümüzlə müdafiə edəcəyik, Tovuzda etdiyimiz kimi, başqa bir çox hallarda etdiyimiz kimi. Əgər onlar bizə hücum etsələr, peşman olacaqlar. Mən, sadəcə olaraq, sizin bunu bilməyinizi

və bu mesajı Avropa Komissiyasına çatdırmağımızı və Avropa Komissiyasının təvacüzkarın yeni təxribatlarını dayandırmaq üçün nə edə biləcəyini görmək istəyirəm”.

...Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin

müxtəlif istiqamətlərində iri-çaplı pulemyotlardan və snayper tüfənglərindən də istifadə etməklə sutka ərzində atəşkəs rejimini 61 dəfə pozub.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, Ermənistan Respublikasının Berd rayonunun Ayqepar, Mo-

sesqex, Çinari, Ayqədzor kəndlərində və ədsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Hacallı, Əlibeyli, Ağdam, Koxanəbi, Əsrik Cirdaxan, Ağbulaq və Muncuqlu kəndlərində, Çəmbəkə rayonu-nun Cil kəndində yerləşən mövqelərdən Gədəbəy rayonu-nun Qaravəlior kəndində və ədsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Törtər rayonunun işğal altında olan Çiləbürt, Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli, Kürd-lor, Horadiz, Cəbrayıl rayonu-nun Mehdiili kəndləri yaxını-lığında, həmçinin Goranboy, Törtər, Ağdam, Xocavənd və Füzuli rayonları ərazisindəki ədsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqelərinə atəş açılıb.

İdeoloji təhlükəsizlik daim diqqət mərkəzində...

Xalqımızın güclü iradəsi və milli ruhumuz bu təhdidi zərərsizləşdirib

XX əsrdən fərqli olaraq müasir beynəlxalq münasibətlər sistemi daha çox qeyri - hərbi yol mexanizmini əsas götürür. Daha doğrusu, böyük güclər özlərinin təsiretmə mexanizmlərini daha çox “yumşaq güc” üzərində formalaşdırır. Bu, müxtəlif motivlərə əsaslanı bilər: həm təzyiq formalaşdırmaq, həm yayındırmaq, həm milli maraqları ikinci plana keçirmək, həm də siyasi rıçaqları əldə saxlamaq üçün bu kimi imkanlar səfərbər edilir.

Qərbin ideoloji təsir mexanizmi...

Qərbin global münasibətlərdə son 30 ildə istifadə etdiyi “üsul” daha çox bu kriteriyalara əsaslanır. Qeyd edildiyi kimi, ABŞ-in xarici siyasət kursunun ən mühüm detallarından biri sayılan “nəzarət və təsiretmə” son illərdə özünü post-sovetdə daha bariz şəkildə ortaya qoyub. Xüsusilə, Avropa qitəsinə daha yaxın ittifaq dövlətləri ABŞ-in bu kimi “sürprizləri” ilə vaxtaşırı qarşılaşıb. XXI əsrin ilk illərindən başlayaraq Ukraynada, Gürcüstanda baş verənlər, Azərbaycanadakı uğursuz cəhdlər buna real misal sa-

yla bilər.

ABŞ-in post-sovet regionuna “yumşaq güc” vasitəsilə təsir rıçaqları arasında isə hər zaman olduğu kimi ideoloji predmetlər üstünlük təşkil edib. “Demokratiya”, “insan hüquq və azadlıqları” adlı “pərdə” bu oyunlarda xüsusi olaraq yer alıb. Məhz bu gəlişigəzəl sözlərlə, arxasında heç bir real səmimi hisslərin dayanmadığı məqsədi “demokratiya oyunları” ilə ABŞ

mübarizə aparıb. Bəzi hallarda buna nail də olub - yeni əsrin “standartlarından” sayılan vətəndaş cəmiyyəti institutları, informasiya resursları bu məsələdə ABŞ-in əlinə oynayıb. Məsələn, 2000-ci illərin əvvəlindən etibarən ABŞ-in xarici siyasət kursunda ən mühüm yerlərdən birini USAID,

bu və ya digər ölkələrə “yol tapmaq uğrunda” NED, İREX, Marshall Fondu və bu kimi təşkilatlar tuturdu. Mübaliğəsiz olaraq bildirmək lazımdır ki, bu təşkilatların ABŞ kəşfiyyatı üçün əhəmiyyəti bəlkə də Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi (CIA), bəlkə də ondan artıq idi. Çünki illərlə MKI kəşfiyyatçılarının görə bilmədikləri işi bu kimi təşkilatlar rahat şəkildə “global vətəndaş cəmiyyəti şəbəkəsi”, “demokratiyanın inkişafı uğrunda şəbəkə”, “azad informasiya resursları şəbəkəsi” forma-

laşdırmaqla həyata keçirirdi. “Yeni düşüncə” adı altında milli maraqların, dövlət mənafeinin, xalq-millət mənafeinin “global dəyərlərlə” əvəz olunması prosesi aparılırdı. Başqa sözlə, bu kimi təşkilatlar insanların, xüsusilə gənc nəslin beynini yumaqla, onları “müasir yaşam tərzinə uyğunlaşdırmaqla”, “mübarizə ruha kökləməklə” öz fəaliyyətlərini həyata keçirirdilər. ABŞ-in “vətəndaş cəmiyyəti” kəşfiyyat şəbəkəsinin ölkə-

lərdə təşkil etdikləri “sorgular”, “konfranslar”, “gənclərlə görüşlər” nəticə etibarilə ilə həmin cəmiyyətlərin milli identikliyi aradan qalxmasına yönəlik planların qurulması üçün zəmin formalaşdırırdı - bu uğrunda milyonlarla dollar pul xərcləyən ABŞ vətəndaş regional “şirkətləri” sonda öz arzu və istəklərini həyata keçirirdilər. “Şüursuz demokratiya” teziisi üzərindən yanlış yönləndirilmələr, hazırlanmış “siyasi - ictimai liderlər” üzərindən dövlətə qarşı xəyanətlərin adılşdırılması kimi proseslər baş verirdi. Ortada oynayan pulların miqdarı böyük idi - amma ölkənin genefonduna, gələcəyinə və milli bağlılığa vurulan zərblərin sayı-hesabı yox idi...

Daim hazır olmalıyıq

Görünən budur ki, ABŞ özünün ideoloji hərəkət trayektoriyasını tam dəyişdirməyə də, müəyyən “korrektələr” olunub. Məsələn, XXI əsrin ilk illərindən konkret siyasi partiyalarla “isti münasibət” bəlli edildisə və həmin partiyaların vəzifələri şəxslərinə bağlı QHT-lər maliyyələşdirilirdisə, ictimai rəy bu yolla müdaxilə etməyə çalışılırdısa, indiki halda bəzi yerdəyişmələr aparılıb. Bu mənzərə Azərbaycanla da tanış idi - ABŞ-a bağlı institutlar vaxtilə bəzi partiyalarla bağlı QHT-ləri aktiv şəkildə maliyyələşdirir, milyonlarla vəsait ayırırdı. İndi isə onlar fərqli sektorlara “maliyyə” yatırıb, “dəstək verirlər”.

Prezident İlham Əliyev VII çağırış Milli Məclisin ilk iclasında çıxışında ideoloji təhlükəsizliklə bağlı

məsələyə toxunub və bildirib ki, burada da biz daim diqqətli olmalıyıq. Çünki bizə qarşı ideoloji təxribatlar davam edir: “Düzdür, onların bu günə qədər heç bir nəticəsi olmayıb, çünki bunların qarşısında xalqımızın güclü iradəsi və milli ruhumuz dayanır. İstənilən ideoloji təxribatın burada kök salması qeyri-mümkündür. Ancaq bununla bərabər, bu, bizi sakitləşdirməməlidir. Ona görə biz buna daim hazır olmalıyıq və bizə qarşı aparılan çirkin oyunları ifşa etməliyik, necə ki, edirik, həm rəsmi surətdə, həm ictimai məkanda, həm də media məkanında”.

Dövlət başçısı vurğulayıb ki, vaxtilə xarici təbliğat Azərbaycanda bir yox, bir neçə mənbədən kök salmışdı: “Bir-biri ilə rəqabət aparən xarici qüvvələr və ölkələr çalışırdılar ki, Azərbaycanda ictimai fikirdə söz sa-

hibi olsunlar. İstəyirdilər ki, onların əlahtıları vasitəsilə bizim media məkanında istənilən təxribatı ortaya ataraq, vətəniyyəti öz xeyrinə dəyişdirlə. Yeni, belə cəhdlər çox olub, amma güclü iradə və xalqımızın birliyi buna imkan verməyib. Bu gün də bu davam edir. Ona görə yəndə də deyirəm, çox sadə meyarlar var. Kim bizim Qarabağın Azərbaycana qaytarılmasına sevinir, o, bizim dostumuzdur, qardaşıdır. Kim bundan məyus olub və kim bu gün yenidən separatçılara ürək-dirək vermək istəyir, kim onları xarici ölkələrə dəvət edir, kim onlara vizalar verir, kim bizə qarşı müxtəlif alətlər vasitəsilə qaraxaxma kampaniyası aparır, o, necə bizim dostumuz ola bilər?”

bu təhlükəli ideoloji təzyiq xətti 2020-ci il Vətən müharibəsi və 2023-cü il antiterror tədbirlərindən sonra daha da gücləndi. Xüsusilə, Azərbaycanın müstəqil xarici siyasət kursuna təsir etmək imkanlarının olmadığının görünən müxtəlif vasitələrlə bizə qarşı çirkin kampaniyalara başlayır. Hətta bəzi halda məhv edilmiş separatizmi yenidən “canlandırmaq” cəhdləri də gözdə deyir. Bu amil isə özünü vaxtilə “dost” adlandırılanların əsl simasını ortaya qoyur. Prezident İlham Əliyev çıxışında vurğulayıb ki, əsas meyar ölkələrin bizim suverenliyimizin bərpasına olan mü-

nasibətdir, daha başqa uzağa getmək lazım deyil. Bizi kim dəstəkləyib, suverenliyimizin bərpa edilməsində kim təbrik edib? Bu, bizim dostlarımızdır. Buna qarşı kim çıxıb və kim çıxır? Bunlar bizə dost ola bilməzlər: “İşğal bizə qarşı olan qüvvələri tam qanə edirdi - Azərbaycan dövləti daim təzyiq altında olsun, daim hansısa vasitəçilərə möhtac olsun, daim xalqımız mədəni əzab çəksin, qaçqınlıq əzabı. Torpaqlarını itirmiş xalqın duyğularını başa düşmək üçün böyük ağıla malik olmaq lazım deyil. Yəni, biz bu belədən canımızı qurtardıq və bizə qarşı olan anti-Azər-

Əsas meyar suverenliyimizin bərpasına olan münasibətdir

baycan qüvvələrin maskaları dərdəli yirtıldı və bu gün də biz bunu görürük. Mən hesab edirəm ki, ad çəkəməyə ehtiyac yoxdur, hər kəs hər şeyi görür. Ona görə ideoloji təhlükəsizlik məsələləri də daim diqqət mərkəzində olmalıdır, həm dövlət qurumlarının, həm qanunvericilik orqanının, həm də ictimai fəalları. Biz bu məsələ ilə əlaqədar əlbəttə ki, öz addımlarımızı atırıq və atacağıq”.

Pərviz Sadaylı

COP29 fürsət olacaq

Qlobal sülh və iqlim gündəliyinə töhfə verilməsi üçün...

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov BMT Baş Assambleyasının 79-cu sessiyasında iştirak etmək üçün ABŞ-a səfər edib. Nazir 79-cu sessiyanın yüksək səviyyəli həftəsi çərçivəsində reallaşan “Gələcəyin Sammiti”ndə çıxış edib. C.Bayramov çıxışında bildirib ki, iqlim dəyişikliyi, dağıdıcı münazişlər, geosiyasi gərginliklər və artan bərabərsizlik kimi presedentləş çağırışlarla qarşı-qarşıya qalan dünya həlledici yollarırcındadır. Bu kritik dövnmədə “Gələcəyin Sammiti” aktual çağırışların həll olunması, uçuurların aradan qaldırılması və çoxtərəfli sistemin bir vahid şəkildə irəlilədiyini nümayiş etdirmək üçün bir fürsətdir.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycan özü beynəlxalq hüququn, o cümlədən humanitar hüququn pozulmasının ən faciəvi nəticələrini yaşayıb və BMT Nizamnaməsinin, habelə əsas orqanlarının çoxsaylı qətnamələrinin icra edilməməsi ədalət-sizliyi ilə üzləşib. Məhz bu səbəbdən Azərbaycan beynəlxalq hüquqa ciddi riayət edilməsi və beynəlxalq normaların aşınmasının dayandırılması baxımından bu sammitin ideyasını tam anlayır. Nizamnamə və eləcə də orada əksini tapan bütün alətlər və mexanizmlər heç bir ikili standartlar, siyasi, coğrafi və ya hər hansı üstünlüklər olmadan qeyd-şərtsiz tətbiq edilməlidir.

17 məqsəd, 88 hədəf və 119 göstərici...

“Biz Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin (DİM) cəmi 17 faizinin yerinə yetirildiyi Dayanıqlı İnkişaf üzrə 2030 Gündəliyinə aparan yolum tən yarasında görürük. İrəliləyişə nail olmaq üçün siyasi öhdəliklərimizi həlledici fəaliyyətə çevirməyə təcili ehtiyac var. Azərbaycan bu baxımdan DİM-lər üzrə irəliləyişi gücləndirmək üçün Baş katibin söyləyərini tam dəstəkləyir və 75-ci Yubiley Bəyannaməsindəki öhdəliklərə sadıq qalır. Biz milli səviyyədə 17 məqsəd, 88 hədəf və 119 göstəricini prioritetləşdirməklə irəliləyişə nail olmaqla digərllərinə nümunə göstəririk. Buna vətəndaş cəmiyyəti, biznes ictimaiyyəti, qadınlar, gənclər və digər əsas maraqlı tərəfləri əhatə edən əməkdaşlıq və inklüziv proses vasitəsilə nail olunub”, -deyən nazir əlavə edib ki, ərazilərimizin işğaldan azad edilməsi DİM-lərdə nail olunması baxımından da yeni səhifə açıb. Hökumət DİM-lərin həyata keçirilməsinin bütün aspektlərini əhatə edən on mil-

yardlarla ABŞ dolları dəyərində gənşimciyashı yenidənqurma və bərpa səylərinə başlayıb. Bundan əlavə, Azərbaycan DİM18, mina təhlükəsi ilə mübarizəyə dair fəaliyyətlər üzrə milli məqsədi təqdim edib. C.Bayramov təcili humanitar ehtiyacların həlli, yaşayış vasitələrinin bərpası və icmaların canlandırılmasında minalardan təmizlənmənin həlledici olduğunu nəzərə alaraq, daha böyük beynəlxalq dəstəyə və həmrəyliyə çağırıb: “Biz, həmçinin 2030 Gündəliyi üzrə dörd Kəntüllü Milli Hesabat təqdim edən regionumuzda birinci ölkə olmaqla, bütün dünyada azsaylı ölkələr sırasındayıq. 2024-cü il Dayanıqlı İn-

rəhbər tutaraq, Azərbaycan iqlim dəyişikliyinə qarşı daha davamlı və dayanıqlı dünya üçün əməkdaşlığın gücləndirilməsi istiqamətində səylərini əsirgəməyəcək. Biz həm inkişaf etmiş, həm də inkişaf etməkdə olan ölkələri bir araya gətirməyi və ümumi öhdəlik və mədəni vəzifə qismində iqlim çağırışlarını həll etmək məqsədilə əməkdaşlıq ruhunu təşviq etməyi hədəfləyirik. Başlamaqda olan COP29 Sədriyyəti çərçivəsində biz bütün tərəflər və maraqlı bitorəf tərəfdaşlar ilə inklüziv şəkildə işi davam etdiririk. Azərbaycanın COP29 Sədriyyətinin əhatəli və inklüziv strategiyası bu il əsas prioritet qismində yeni iqlim maliyyəsi hədəfinin qoyulması ilə ambisiyanın artırılması və fəaliyyətə şərait yaradılması kimi qarşılıqlı şəkildə bir-birini gücləndirən iki sütunda təşəkkül tapıb.

Nazir qeyd edib ki, COP29, eyni zamanda, qlobal sülh və iqlim gündəliyinə töhfə verilməsi üçün bir fürsət olacaq: “Münazişlər və iqlim böhranı kimi məsələlərin kəsişdiyini nəzərə

kişaf Hesabatında Azərbaycan dünya ölkələrinin üçdə ikisindən irəlilədi”.

Azərbaycan yeni dövrə qədəm qoyub

Nazirin sözlərinə görə, Azərbaycan BMT Nizamnaməsi tərəfindən qorunan suverenlik və ərazi bütövlüyü hüquqlarını bərpa edərək yeni dövrə qədəm qoyub: “Azərbaycan gücdən istifadənin qanunsuzluğuna son qoymaqla Ermənistanla tam şəkildə bir-birinin suverenliyi və ərazi bütövlüyünün qarşılıqlı tanınması və hörmət edilməsinə əsaslanan postmünaqişə normalaşma gündəliyinin təməlini qoyub. Biz ikitərəfli danışıqlar vasitəsilə əldə edilmiş irəliləyişə əsas götürərək, yerdə qalan engəlləri aradan qaldırmaq üçün təcili addımlar atmağa çağırır, lazımi siyasi iradənin və məsuliyyətin nümayiş etdirilməsinin vacibliyini vurğulayıyır”.

C.Bayramov əlavə edib ki, əsrin ən böyük transmilli çağırışı olan iqlim dəyişikliyi aradan qaldırmaq zəruridir. Bu, gələcək risk deyil, bütün dünyada hazırda milyardlarla insan üçün mövcud olan təhlükədir. 2024-cü ilin noyabr ayında Azərbaycan İqlim Dəyişmələri üzrə BMT-nin Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) ev sahibliyi edəcək. “Yaşıl Dünya naminə Həmrəylik” çağırışını

alaraq, bir neçə gün əvvəl bəyan edilən Barışq Çağırışında əksini tapanmış COP29 naminə flaqman Barışq Təşəbbüsünü təqdim edib. Biz COP29 ayı ərzində birliyi və barışığa hərmət etməyə çağırırıq. Bir daha iqlim davamlılığı və dayanıqlı inkişafın, sülh və təhlükəsizliyin, sadəcə, arzu-istək deyil, hamı üçün realıq olduğu daha yaxşı gələcəyə sadiqliyimizi təsdiq etməliyik. Biz yalnız cəsarətlili, inklüziv və əməkdaşlıq fəaliyyəti vasitəsilə buna nail ola bilərik”.

Xatırladaq ki, dünən BMT Baş Assambleyasının 79-cu sessiyası çərçivəsində əsas debatlar başlayıb. Builki debatlar “Heç kəsi geridə qoymamaq: İndiki və gələcək nəsillər üçün sülh, dayanıqlı inkişaf və insan ləyaqətinin inkişafı naminə birgə hərəket etmək” mövzusunda təşkil olundu. Yüksək səviyyəli müzakirələr Baş Assambleyanın Prezidenti Filemon Yanqin və BMT Baş Katibi Antonio Quterreşin açılış nitqi ilə başladı. Daha sonra Braziliya, ABŞ və Türkiyə prezidentləri çıxış edəcək. Bu, Cozef Baydenin Prezident kimi BMT-də sonuncu çıxışı olacaq. Azərbaycan əsas debatlarda xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov təmsil edəcək. Onun çıxışı sentyabrın 28-nə nəzərdə tutulub. Debatlar sentyabrın 30-da yekunlaşacaq.

Nardar BAYRAMLI

“Rəqəmsal əsrdə həqiqət axtarışı: dezinformasiya ilə mübarizə”

Azərbaycan-Özbəkistan Media Forumu başlayıb

Daşkənddə “Rəqəmsal əsrdə həqiqət axtarışı: dezinformasiya ilə mübarizə” mövzusunda Azərbaycan-Özbəkistan Media Forumunun açılışı olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Forum 2023-cü ilin avqustunda Özbəkistan Prezidentinin Azərbaycana dövlət səfəri zamanı imzalanan “Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında media sahəsində əməkdaşlığın inkişafına dair Yol Xəritəsi” çərçivəsində keçirilir.

barizə üçün möhkəm zəmin yaradılib”.

Öz növbəsində, Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin (MEDIA) icraçı direktoru Əhməd İsmayilov çıxış edərək diqqətə çatdırıb ki, hazırda Azərbaycanda və Özbəkistanda media sektorunun inkişafına və əlaqələndirilməsinə cavabdeh təşkilatlar arasında əməkdaşlığın qurulması, hər iki ölkənin dövlət orqanlarının kommunikasiya məsul olan struktur bölmələri

sektorunun müdiri Kamran Həsənov media sahəsində təcrübə və uğurlu modellərin mübadiləsinin əhəmiyyətini vurğulayıb.

O əlavə edib ki, sosial şəbəkələr dəqiqləşdirilməmiş məlumatların yayılması platformasına çevrilir və bu, öz növbəsində, realıq haqqında yanlış təəvvürlər yaradır. “Son illərdə yalan məlumatların miqyası on dəfə artıb. Çoxlan dezinformasiyanı əsas global təhlükələrdən biri hesab edir”, - deyir K.Həsənov vurğulayıb. Sektor

Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin icraçı direktoru Əhməd İsmayilov, Azərbaycan Audiovizual Şurasının sədri İsmət Səttarov, Azərbaycan Prezidenti Administrasiyasının Kütləvi informasiya vasitələri ilə iş sektorunun müdiri Kamran Həsənov, Mətbuat Şurasının sədri Rəşad Məcid, həmçinin telekanalların və informasiya agentliklərinin nümayəndələri, o cümlədən AZƏRTAC-ın İdarə Heyətinin sədri Vüqar Əliyev iştirak edirlər.

Forumun açılışında çıxış edən Özbəkistan Prezidentinin mətbuat katibi Şerzod Əsədov media sahəsində iki ölkə arasında fəal təmasların və sistemli dialoqun inkişaf etdiyini, fikiri və təcrübə mübadiləsinin genişləndiyini, bunun real nəticələrə gətirib çıxardığını qeyd edib. O əlavə edib: “Global təlatümlərin yaşandığı indiki dövrdə obyektiv məlumatların verilməsində ciddi təhlükələr var. Biz bunu hətta özlərini azadlıq etalonu kimi təqdim edən ölkələrdə də görürük. Bütün bunlar dünyada informasiya istehlakçılarla mənfi təsir göstərir.

Bələ bir vəziyyətdə bizim qardaş Azərbaycanla əməkdaşlığımız xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Ölkələrimiz arasında əlaqələr yeni səviyyəyə yüksəlib, dezinformasiyaya qarşı mü-

nin fəaliyyətinin gücləndirilməsi, bu sahədə təcrübə mübadiləsinin təşkili, media təhsili və media savadlılığı, o cümlədən media orqanlarının əməkdaşlığının genişləndirilməsi istiqamətində fəal iş aparılır.

MEDIA-nın icraçı direktoru bu il ölkəmizin genişmiqyaslı tədbirə - BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına - COP29-a ev sahibliyi edəcəyini diqqətə çatdırıb və özbək həmkarlarını buna bağlı görülən tədbirlərə və hazırlıq işlərinə, eləcə də işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa-quruculuq prosesinə davamlı yanaşma və Azərbaycanın yaşıl dünya naminə irəli sürdüyü təşəbbüslər barədə ictimaiyyətə ətraflı informasiya verməyə çağırıb.

Azərbaycan Prezidenti Administrasiyasının Qeyri-hökumət təşkilatları ilə iş və kommunikasiya şöbəsinin Kütləvi informasiya vasitələri ilə iş

müdiri ümidvar olduğunu bildirib ki, hazırkı Media Forumunda bu problemnin həlli yollarını tapmaq mümkün olacaq.

Özbəkistan Ali Məclisi Senatının İnformasiya siyasəti və dövlət orqanlarında şəffaflığın təmin edilməsi komitəsində daimi əsaslarla çalışan senator Mahmud Parpiyev rəqəmsal dövrün informasiyanın ötürülməsi üçün yeni imkanlar açdığını vurğulayıb. O əlavə edib: “Sosial media vasitəsilə çoxlu məlumatlar əldə edirik. Amma təəssüf ki, biz onların axınına tənzimləyə bilmirik. Ona görə də indi informasiya müharibəsi gedir, biz qüvvələrimizi birləşdirib dezinformasiyaya qarşı mübarizə aparmalıyıq”.

Azərbaycanın Özbəkistandakı səfiri Hüseyn Quliyev bu forumun medianın aktual problemlərinin həllinə kömək edəcəyinə, Azərbaycan ilə Özbəkistan arasında dostluq əlaqələrinin möhkəmlənməsinə töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Media Forumu çərçivəsində “Dezinformasiyaya qarşı mübarizədə qabaqcıl beynəlxalq təcrübə”, “Özbəkistan və Azərbaycanda əhalinin media savadlılığının artırılmasında dövlət və qeyri-dövlət media qurumlarının rolu” və “Özbəkistan ilə Azərbaycan arasında kütləvi informasiya və kommunikasiya sahəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsi” mövzularında müzakirələr aparılıb.

ABŞ-ın hesabları “düz gəlmədi” ...

Ermənipərəst kongresmenlər pis vəziyyətə düşdü...

Paşinyanın “yarımçıq sülh təklifi”nin Vaşinqton ssenarisi...

“Qarabağ kartı” arzusu iflasa uğradı

Azərbaycanın yürütdüyü uğurlu xarici siyasət kursu Cənubi Qafqaz üçün yeni gələcək formalaşdırmaqdadır. Regionun yeni inkişaf trayektoriyası isə müstəqil və milli maraqlara əsaslanan əməkdaşlıq platformalarının yaranması ilə start götürə bilər - bunun üçün ən vacib və ilkin şərt sülhdir.

2022-ci ildə Azərbaycanın təşəbbüsü ilə başlayan sülh danışıqları təxminən 2 ildən artıqdır ki, bu və ya digər şəkildə Ermə-

nistan tərəfindən manipulyasiya uğradılır. Burada rəsmi İrəvanın özü ilə yanaşı, ona “dəstək verən güclər”in də “əli” görülməkdədir. Öncə fərqli yollarla “sülhpərvər qiyafədə” regiona müdaxilə imkanları axtaranlar buna nail ola bilmədikləri halda yeni yol seçdilər - ABŞ və Fransanın təmsalında Al nüfuz mexanizmlərini “hərbi - siyasi yollara” transfer etməyə çalışdı. Bu “yol” da uğursuzluqla nəticələndi - belə olduğu halda...

Ermənipərəst Lantos Komissiyası yenidən “iş başında” ...

30 illik işğal dövründə olduğu kimi ənənəvi yola “müraciət olunur” - bu dəfə də rıçaq olaraq “separatizm” mərazi seçilir. Təsədüfi deyil ki, ABŞ son dövrlərdə “separatizmə yenidən süni nəfəs verməyə” niyyətlenib. Rəsmi Vaşinqtonun xüsusilə qanunverici orqanında “fəal işlər” aparılması faktı ortadadır. Yeri gəlmişkən, məsələn ABŞ-ın “Caliber.az”-da dərc olu-

nan məqalədə də bildirilir ki, ABŞ-da “Qarabağ keysi”nin reanimasiyası prosesi fəal şəkildə başlayıb. Bunun sübutu sentyabrın 19-da ABŞ Konqresində Tom Lantos İnsan Hüquqları Komissiyasında “Dağlıq Qarabağın süqutundan sonra Azərbaycanda insan hüquqları” mövzusunda keçirilən dinləmələrdir. Bu dinləmələrdə keçmiş separatçı rejimin nümayəndələri, o

cümlədən “artsax respublikasının ombudsmanı” kimi təqdim edilən Geqam Stepanyan da iştirak edib.

Qeyd edilməlidir ki, sözügedən Lantos Komissiyası birmənalı şəkildə ermənipərəst marağın əsiri kimi çıxış edir. Bu “qurumun” anti-Azərbaycan fəaliyyətini göstərən bəzi konkret faktlara diqqət yetirək:

- 2020-ci il Vətən müharibəsi zamanı Tom Lantos İnsan Hüquqları Komissiyası Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməsini, həmçinin müharibədəki qələbəsini pisləyən bəyanatlar verdi. Məsələn, 2020-ci ilin oktyabrında komissiyanın bezi üzvləri Azərbaycanın hərbi əməliyyatlarını tənqid etdi, Ermənistanın hərbi cəna-yetlərini isə gərməzdən gəldi.

- Komissiyanın fəaliyyətinin əlaqələndirilməsində USAID rəhbəri Samanta Pauerin “fəaliyyəti” xüsusi qeyd edilməlidir. Onun Lantos Komissiyasındakı çıxışları zamanı Ermənistanın Azərbaycanın mülki obyektlərinə hücumları haqqında bir kəlmə də yer almadı - amma əksinə, yalan təbliğatla Ermənistanı “zərərçəkmiş” donu geyindirilməyə çalışdı.

Erməni məkri - “yarımçıq sülh mətni”, yaxud İrəvan nə istəyirdi?

Qeyd edilən siyasi xətt isə heç də birtərəfli xarakter daşımır - Ermənistan da ABŞ-Fransa birliyiinin bu yeni “trendinə” fəal surətdə qoşulub. Rəsmi İrəvandan “sülhlə” bağlı bəyanatların intensivləşməsi də bunun bariz göstəricisidir. “Caliber.az” yazır ki, Ermənistan son vaxtlar müxtəlif tribunallarda və müxtəlif səviyyələrdə (Paşinyan və Mirzoyan) bəyan edir ki, hətta qısaltılmış formada olsa belə, hər hansı sülh müqaviləsini imzalamağa hazırdır. Xüsusilə, sentyabrın 10-da “İrəvan dialoqları” beynəlxalq forumunun açılışında erməni baş nazir bildirdi ki, Azərbaycana artıq razılaşdırılmış sülh müqaviləsi mətnini imzalamaq təklif olunub və izah edib ki, sənəddə 13 bənd və preambula tam razılaşdırılıb, üç bənd isə qismən razılaşdırılıb.

Az keçmədi ki, eyni mövqə XİN rəhbəri Ararat Mirzoyandan da səsləndi - Ermənistan Azərbaycanla sülh müqaviləsini mümkün qədər tez imzalamağa hazırdır. Bəs niyə dünyə qədər sülhdən yayınanlar bu gün aktiv şəkildə imza atmağa hazır olduqlarını “bəyan edirlər”.

Burada əsas məsələ Ermənistanın sülh müqaviləsini məhz qısa variantda imzalamaq istəyidir. Onlar razılaşdırılmış bəndlərdən ibarət müqavilə hazırlayaraq tələm-tələsik imzalamaqla prosesi öz xeyirlərinə inkişaf etdirmək istəyirlər. Belə olduğu halda, müqavilə əbədi sülhü təmin edə bilmir - ən azından Ermənistan Konstitusiyasındakı məlum ərazi iddiaları bu müqaviləni hər an hüquqi qüvvədən sala bilər. Bu isə Azərbaycanın sülh baxışları ilə ziddiyyət təşkil edir.

Prezident İlham Əliyev VII çağırış Milli Məclisin ilk iclasındakı çıxışında Ermənistanın bu mövqeyinə toxunub. Dövlət başçısı bildirib ki, iyunun 24-də bizim şərhlərimiz onlara göndərildi və avqustun sonunda, ya da ki, sentyabrın əvvəlində onlar

bizə cavab göndərmişdilər: “Bu cavab nədən ibarət idi? Bütün razılaşdırılmamış müddəalar onların variantında sülh müqaviləsindən çıxarıldı. Yəni, bu dərəcədə primitiv və qeyri-adekvat addım, sözün düzü, gözənilən deyildi. Mətdən çıxarılmış, yəni, onların istəyi ilə çıxarılması nəzərdə tutulan müddəalar vacibdir. Onlarsız sülh müqaviləsi natamam olacaq. Ona görə bu qədər qeyri-səməmi münasibət bizi təbii olaraq düşündürür. Bayaq dediyim amillərlə yanaşı, əgər biz bütün bu amilləri nəcə deyərək, bir çərçivəyə salsaq, görürük ki, həm sürətli silahlanma, revanşizm meyilləri, həm də Ermənistanın himayədarlarının bizə qarşı yenidən Qarabağ mövzusunda ortaya atması, sülh müqaviləsinin gedişatında qeyri-adekvat və qeyri-səməmi münasibət, vaxt uzatma taktikası və digər məqamlar deməyə əsas verir ki, Ermənistan, əslində, sülh istəmir, vaxt uzatmaq, bu vaxtdan istifadə edərək, xarici himayədarların dəstəyi ilə hərbi potensialı artırmaq istəyir. Artıq bəzi Avropa ölkələrinin və təkcə Avropa deyil, digər Qərb ölkələrinin nümayəndələri Ermənistan ordusunda işə başlayıblar”.

Qərb məcburən gizli kartını açdı...

Azərbaycanın bu qətiyyətli və uzaqgörən mövqeyi isə qərbi “müttəfiqlərin” planlarını pozdu. Onlar “yarımçıq sülh”ün imzalanmasından sonra başlanacaq proseslərə indidən start vermək məcburiyyətində qalıblar. Yuxarıda qeyd edilən Lantos Komissiyasının keçirdiyi “dinləmələr”, son günlərdə bəzi ABŞ kongresmenlərinin “Qarabağ erməniləri” üzərindən müxtəlif məqsəli təşəbbüslər irəli sürməsi bunun təzahürüdür. Onlar düşündürüldü ki, yarımçıq sülhün imzalanması isə sənəd-

dən çıxarılan bəndlər fərqli motiv və izahda yenidən gündəmə gətiriləcək və bu yolla da Azərbaycanı təzyiq etmək daha da asanlaşacaq. Beləliklə, yeni “vasitəçi”lik institutunun fəaliyyətə başlaması perspektivi yaranacaq və ya ABŞ-Fransa cütliyiindən ibarət alayarımçıq Minsk qrupu bu məsələni öz “öhdəliyinə” götürəcək. Bu isə Qərbin nöinki bölgədə yenidən proseslərə müdaxilə imkanlarını artıracaq, açıq şəkildə Qərb maraqlarının regiona transferinə şərait yaratmış olacaqdı.

ABŞ və Fransa bu alternativ planı quran zaman bir mühüm detalı “gözdən qaçırmışdı” - Azərbaycan dövlətinin siyasi fəlməni. Hər bir addımı, qərarı planlaşdırılmış və düşünülmüş şəkildə atan Azərbaycan özünün dövlət siyasətini yaxın hədəflər üçün müəyyənləşdirmir - əksinə, biz bütün addımlarımızı möhkəm özüllər üzərində formalaşdırırıq.

Sülh prosesi ilə bağlı məqamlar da bu parametrlərə əsaslanır. Azərbaycan açıq şəkildə bəyan edir ki, Ermənistan hakimiyyətinin sülh sazişi layihəsini razılaşdırılmamış müddəaları çıxarmaqla imzalamaq təklifini qəbul etməz hesab edir. Eyni zamanda, birmənalı şəkildə vurğulanır ki, razılaşdırılmamış müddəalar mətdən çıxarmaqla sülh sazişinin imzalanmasına çağıraraq Ermənistan

- Komissiya 2021-ci ildə Qarabağdakı separatçı xuntaya yardım proqramlarının təşviqinə başladı. Məhz ABŞ-ın Maliyyə Yardımı Proqramları və Lantos Komissiyası vasitəsilə Qarabağdakı separatçılara yardımların artırılması ilə bağlı çağırışlar edildi. Bu yardımlar isə bölgədə “öz marağına uyğun” status - kvonun qorunmasına çalışmaq demək idi.

- Tom Lantos Komissiyası 30 il erməni zülmündən əziyyət çəkən, məcburi köçkün həyatı yaşayan, Ermənistan tərəfindən zorla köçürülmüş azərbaycanlılara humanitar yardım məsələlərini heç bir zaman dəstəkləməyib -Ermənistanın hərbi cinayətləri və Azərbaycanın işğaldan azad etdiyi ərazilərdəki dağıntılar komissiya tərəfindən diqqətdən kənarda saxlanılıb.

- Komissiyanın erməni lobbı qrupları ilə əlaqələri isə gizlin hal deyil. Lantos Komissiyası erməni lobbı qrupları, xüsusilə Amerika Erməni Milli Komitəsi (ANCA) ilə sıx əlaqələr saxlayır. Məsələn, 2019-cu ilin mayında ANCA və Lantos Komissiyasının birgə tədbirində Azərbaycanın mövqeyinə zidd olan qərarların qəbulu ilə bağlı çağırışlar edilmədi. Lobbı qrupları zaman-zaman komissiyaya Ermənistanın və erməni diasporunun maraqlarını təbliğ edən təkliflər təqdim edirlər.

Bu faktlar Lantos Komissiyasının fəaliyyətindəki qərəzli yanaşmanın dəqiq mənzərəsini formalaşdırır. Beləliklə, aparılan “dinləmələrin” mahiyyəti elə birinci raunddan bəlli olur - ermənipərəstlərin əsil qayəsi separatizmi dirçəltməyə dəstək olmaq, regiondakı reallıqlara təsir göstərməkdir.

Başı bir dəfə daşa dəyən Ermənistan düşünməlidir...

mövcud problemləri növbəti mərhələyə saxlamağa çalışır.

Amma Ermənistan bununla bağlı iki dəfə düşünülməlidir - bir dəfə yalançı dəstəklər qarşılığında 30 il inkişafdan, regional əməkdaşlıqdan kənarda qalıb. Bu dəfə daha təhlükəli oyuna “baş vururlar” - bu isə həm ermənilərin özləri, həm də onların dövlətçiliyi üçün pis nəticələr vəd edir. Prezident İlham Əliyev VII çağırış Milli Məclisin ilk iclasındakı çıxışında bildirib ki, Ermənistan və onun arxasında duran istənilən ölkə bilməlidir ki, bizimlə şantaj və ultimatum dili ilə danışmaq mümkün olmayacaq. İstənilən cavabı verməyə hazırıq, buna qədərlik və hər zaman buna hazır olmalıyıq...

Pərviz SADAYOĞLU

İqlim dəyişiklikləri ilə mübarizədə beynəlxalq koalisiyanın əsas hədəflərindən biri olan iqlim maliyyələşdirilməsi məsələsi COP29 sammitinə ev sahibliyi edən Azərbaycanın qətiyyəti sayəsində öz həllini tapıb. Belə ki, Azərbaycanın səyi ilə aparılan səmərəli danı-

Bakının iradəsi sayəsində...

İtki və Zərərə cavab verən Fond maliyyələşdiriləcək

şıqlar və diplomatik uğurların nəticəsində iqlim maliyyəsi siyasətini koordinasiya edəcək beynəlxalq tə-

sisatın - İtki və Zərərə cavab verən Fondun maliyyə bütçəsinin formalaşdırılması və maliyyələşdirmə

səlahiyyətləri təmin edilib. Qeyd edək ki, iqlim dəyişikliyinin mənfi təsirlərinə qarşı xüsusi həssas, inkişaf

etməkdə olan ölkələrə yardım məqsədilə təsis edilmiş Fondun yaradılması barədə qərar COP27 sam-

mitində, fəaliyyətə başlamasına dair qərar isə COP28-də qəbul olunsada, 2 il ərzində heç bir praktiki addım atılmayıb. Həmin dövr ərzində qəbul edilmiş qərardan irəli gələn öhdəliklər faktiki olaraq kağız üzərində qalıb və fond fəaliyyətsiz qurum təsiri bağışlayıb.

800 milyon dollar məbləğində vəsait...

COP29-a ev sahibliyi edən Azərbaycan səlahiyyətlərinəndən istifadə edərək global iqlim dəyişiklikləri ilə bağlı mübarizə tədbirlərində həlledici məqamlardan biri olan maliyyələşmə mexanizminin təmin edilməsini COP görüşlərində dəfələrlə qaldırıb və uğurlu nəticəyə nail olub. Azərbaycanın sammit başlamamışdan 2 ay əvvəl həmin maliyyə institutunu formalaşdırmaq iradəsi həqiqətən böyük nailiyyət hesab edilə bilər və bu, global iqlim hədəflərinə çatmaqda dünya birliyi qarşısında müənaməvi addım kimi səciyyələndirilə bilər. Azərbaycan COP29-a Sədrliyi dövründə global iqlim prosesi üçün əsas məqsədlərdən biri olan maliyyələşmə mexanizmini reallaşdıraraq ölkə kimi adını COP ailəsinə yazdırmış olur.

Artıq fondun maliyyələşmə istiqamətində tam fəaliyyətə başlaması ilə bağlı qəbul edilmiş qərara əsasən, ilkin ehtiyac duyulan sahələrə donor yardımları göstəriləcək. Bununla bağlı fonda təxminən 800 milyon dollar məbləğində vəsaitin köçürülməsi üçün donor ölkələrin razılığı alınmışdır. İbrahim Şeyx Dionqun icraçı direktor seçildiyi fonda Dünya Bankı əsas donorlarından

biri kimi qəyymuqluq razılaşmasını təsdiqləyib.

Dünyada artan iqlim böhranı ilə əlaqədar global çağırışa cavab tədbirləri müvafiq həcmə və texniki imkanlarla maliyyə təminatının yaradılması olduqca vacibdir. Azərbaycan bu prosesdə bütün tərəfləri nəticə və fayda verə biləcək maliyyə arxitekturası formalaşdırmağa dəvət edir. Ədalətli və iddialı yeni iqlim maliyyə hədəfini müəyyənləşdirmək, inkişaf etmə-

karbon dioksid emissiyasının (CO2) həcmində azaldılması beynəlxalq koalisiyanın, yəni BMT-nin Çərçivə Konvensiyasının üzvü olan bütün ölkələrin üzərinə götürüldüyü öhdəliklərin icrası sayəsində mümkündür. Bu isə ilk növbədə, həmin tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün davamlı maliyyəyə bağlıdır. İnkişaf etmiş ölkələr maliyyə ilə bağlı sıxıntı yaşamasa da, inkişaf etməkdə olan ölkələr iqlim maliyyəsi ehtiyaclarını qarşılamada

də olan ölkələrin iqlim inkişafı gündəliyinin ehtiyaclarını qarşılamaq sayəsində məhz əsaslı nəticəyə nail olmaq mümkündür. Çünki bütün dünyanın ana hədəfi olan

çətinlik çəkir və hər il əlavə maliyyə resurslarının mobilizasiyasına tələb artır. Məsələ ondadır ki, bu gün dünyada ətraf mühitə zərər verən, daha doğrusu, karbon diok-

sidi yayan əsas ölkələr yüksək inkişaf etmiş dövlətlərdir ki, iqlim dəyişikliklərində əsas məsuliyyət onların üzərinə düşür. Məsələn, enerji və sənaye sektorlarında isti-

xana effekti yaranan bu qazların 36,7 faizi təkcə Çin (2021-ci ildə 11 milyard 336 milyon ton) payına düşür. ABŞ (5 milyard 032 milyon ton), Hindistan (2 milyard 674 mil-

götürməlidir. Bunun üçün çoxtərəfli inkişaf banklarının resurs bazalarının cəlb edilməsi, ekoloji proqramlarda təmsil olunan donorların sayının artırılması zəruridir.

Beləliklə, Azərbaycanın qətiyyəti ilə 2 ildir ki, fəaliyyətsiz qurum halında olan İtki və Zərərə cavab Fondun praktiki fəaliyyətə başlaması və iqlim dəyişikliyinin nəticələrini aradan qaldırmaqda maliyyəyə daha çox ehtiyacı olan ölkələrə kömək etməkdə koordinasiyaedici təşkilata çevrilməsi ekoloji zərərlərin azaldılmasında əsaslı döniş yaradacaq. Azərbaycanın təşəbbüsü ilə COP29 çərçivəsində Bakıda Bərpa olunan Enerji keçid üzrə ilk İnvestisiya Forumu keçiriləcək ki, tədribdə iqlimlə bağlı maliyyələşmə prioritet istiqamətlərdən biri olacaq. Bundan başqa, Azərbaycan iqlim maliyyəsinə ehtiyacı olan dövlətlərə özü də maliyyə yardımı göstərməyi istisna etməir və ada dövlətlərinə köməklə bağlı xüsusi proqram hazırlanır.

ELBRUS

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur...

Sürətli dirçəliş, iqtisadi canlanma

Yeddinci çağırış Milli Məclisinin ilk iclasında iştirak edən Prezident İlham Əliyev ölkə qarşısında duran ilk vəzifənin Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru bərpa etmək olduğunu xatırladı. Dövlət başçısı bildirdi ki, tarixi Qələbədən sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpasına 2024-cü il də daxil olmaqla 19 milyard manat vəsaitin xərclənməsi təmin olunacaq.

İndiyə qədər həmin vəsaitlər hesabına

bu bölgədə zəruri infrastrukturlar yaradılıb. İnfrastruktur layihələri çox geniş miqyas alıb, 3 min kilometr avtomobil yolu inşa edilib. Ümumi layihələrin içində 45 tunnel nəzərdə tutulur və bu tunnelərin uzunluğu

70 kilometrdir, - yəni, o dağlarda tunnel açmaq, yol salmaq asan məsələ deyil, - 450 körpünün inşası nəzərdə tutulur. Demir yolları, iki beynəlxalq hava limanı istifadəyə verilib. Enerji potensialı gücləndirilib və üç

il ərzində 270 meqavat gücündə su elektrik stansiyaları istismara verilməmişdir və bu proses davam etdirilir. Məktəblər, xəstəxanalar, sosial obyektlər, kəndlər salınır. Bütün bu işlərin hər biri Azərbaycanın öz maliyyə

imkanları hesabına təmin olunur. Sosial infrastruktur layihələrində qardaş Türkiyə, Özbəkistan və Qazaxıstanın köməyi də mühüm yer tutur. Özbəkistanın birbaşa maliyyə dəstəyi ilə Füzuli şəhərində məktəb və uşaqların yaradıcılıq mərkəzi

Azad ərazilərdə 840 yeni iş yeri yaradılıb

Bir sözlə, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun dirçəldilməsi üçün genişmiqyaslı işlər aparılır. Keçmiş köçkünlərin qaytarılması üçün də işlər görülür və səkkiz mindən çox keçmiş köçkün artıq Qarabağa və Şərqi Zəngəzura yerləşib və hər ay, hər il onların sayı artacaqdır. İşgaldan azad edilmiş ərazilərdə öz doğma evlərinə geri döndən sakinlərin məskunlaşması tədbirləri ilə yanaşı, onların məşğulluğu ilə bağlı müxtəlif proqramlar və layihələr icra olunur. Ötən müddət ərzində Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində inşa edilmiş ilk "ağıllı" kəndə, Füzuli şəhərinə, Laçın şəhərinə və Zabux, Sus kəndlərinə, Suqovuşana, eləcə də Şuşa və Xocalıya qayıdan insanların məşğulluq imkanları ilə bağlı nəzərdə tutulan plan üzrə tədbirlər həyata keçirilib. Zəngilanın Ağalı kəndinə köç edən ailələr işlə təmin olunur. Ötən dövr ərzində həmin kəndlərdə, ələxsus da Ağalıda geniş məşğulluq infrastrukturları yaradılıb. "Kapital Bank"ın filiali, "Asan" və "Dost" Xidmət mərkəzləri, orta məktəb və uşaq bağçalarında, tikis müəssisəsində, çörəkbiçirmə sexlərində, mağaza və marketlərdə yüzlərlə iş yeri yaradılıb. Hökumət bu kəndlərdə həm yaşayış üçün ən müasir şərait təmin edib, həm də sakinlərin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması üçün lazım olan sosial layihələrin icrasını davam etdirir.

Füzuli və Laçına, Zabuxa, Şuşa və digər ərazilərə qayıdan sakinlərin önəməli məşğulyetinin bərpa olunması, heyvandarlıq məqsədilə kiçik ailə təsərrüfatlarının, o cümlədən heyvandarlıq, arıçılıq, bağçılıq və s. fərdi və kiçik ailə təsərrüfatlarının yaradılması məqsədilə hökumət tərəfindən müvafiq layihələrin icrasına başlanılıb. Beləliklə, həmin layihə və tədbirlər sayəsində bu bölgəyə köçürülən sakinlərin məşğulluq imkanları da dayanıqlı şəkildə təmin edilir. 2024-cü il avqustun 1-nə azad edilmiş ərazilərdə, o cümlədən Qarabağ iqtisadi rayonunda 2024-cü ilin birinci yarısında iş yerlərinin yara-

dılması da sürətlənib. Belə ki, yanvar-iyun aylarında işgaldan azad edilmiş rayonlarda 840 yeni iş yeri yaradılıb ki, onun 299-u Laçının, 232-si Şuşanın, 103-ü Ağdamın, 42-si Kəlbəcərin, 38-i Cəbrayılın, 37-si Füzulinin, 15-i Xankəndinin, digərləri isə başqa rayonların payına düşür. Cəmi bir neçə ay əvvəl doğma sakinlərinə qovuşmuş Xocalıda da bir neçə iş yeri yaradılıb. Ümumilikdə, bu proses fasiləsiz olaraq davam etdirilir və ilin sonunda bu bölgədə iş yerlərinin sayının 1200-ü ötəcəyi gözlənilir.

Hazırda azad edilmiş bölgələrdə ən çox təbiiqinə geniş yer verilən layihələrdən Özüni-məşğulluq proqramlarını qeyd etmək olar. Həmin proqram çərçivəsində təqdim edilən aktivlərin əsas qismi kənd təsərrüfatını, heyvandarlığı əhatə edir. Bu tədbirlər çərçivəsində Laçın, Şuşa, Füzuli, Zəngilan, Cəbrayıl şəhərləri, Laçı-

nın Zabux və Sus, Füzulinin Dövlətyarlı, Cəbrayılın Horovlu və Şükürbəyli, Qubadlının Mahruzlu və Zilanlı, Ağdərənin Taltış və Suqovuşan, Ağdamın Xıdırılı, Sarcalı, Kəngərli, Salahlı Kəngərli, Baş Qorvənd kəndlərinin işsiz və işaxtaran sakinləri üçün peşə hazırlığı kurslarını təşkil işlərinə başlanıb. Ümumilikdə həmin ərazilərimizdə 2026-cı ilədək ilkin mərhələdə 12 min şəxsən peşə hazırlığına cəlbə nəzərdə tutulub.

1726 yeni fərdi sahibkarlıq subyekti dövlət qeydiyyatından keçib

Azad edilmiş ərazilərdə yaşayan sakinlərin biznes fəaliyyəti üçün də lazımi hüquqi-iqtisadi əsaslar yaradılmışdır. Hökumət onların biznes fəaliyyəti ilə məşğul olmaları üçün bir çox iqtisadi-vergi güzəştləri tətbiq etməkdədir. Belə ki, onlar 10 il müddətinə mənfəət, əmlak, torpaq və sadələşdirilmiş vergidən azad olunub, məcburi dövlət sosial sığorta haqqı subsidiyalasdırılır, yəni sığorta vergisini dövlət özü ödəyir. Nəticədə bu güzəştlər isə bölgədə kiçik ailə təsərrüfatları quran, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan insanların biznes imkanları stimullaşdırılır. Bunun nəticəsidir ki, bölgədə artıq iqtisadi

fəallıq dayanmadan artır, bölgədə sahibkarların sayı yüksəlir. Həmin ərazilərdə yeni fəaliyyətə başlayan sahibkarlıq subyektlərinin də sayında artımlar qeydə alınıb. Belə ki, hesabat dövründə azad edilmiş rayonlarda 159 yeni müəssisə və təşkilat, 1726 yeni fərdi sahibkarlıq subyekti

dövlət qeydiyyatından keçib. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların sayı 90, fərdi sahibkarların sayı isə 488 vahid artıb. Fərdi sahibkarların böyük bir hissəsi, təxminən 520-si Ağdamda qeydə alınmışdır. Bu rayondakı Sənaye Parkının yaradılması sahibkarların fəaliyyətə başlaması üçün mühüm rol oynamışdır. Eləcə də, Füzuli və Kəlbəcərdə də sahibkarlıq subyektlərinin sayı durmadan artır, bu rayonlarda birlikdə 600-dən çox fərdi sahibkar mövcuddur. Şuşada 61, Xocalıda isə 42 sahibkarlıq subyekti qeydə alınıb.

ərazidə ötən il kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ümumdünya göstəriciləri yadda qalıb. Yaxud, Cəbrayıl rayonundakı "Araz Vadi-si İqtisadi Zonası" və Sənaye Parkının yeni formalaşan sənaye potensialını imkanları böyüyür. Bu bölgədə Rusiyanın "Kamaz", İtaliya-

Xarici sərmayəçilərin investisiya təşəbbüsləri artır

Bu statistika ona dələlət edir ki, artıq Qarabağ və Şərqi-Zəngəzur iqtisadi rayonlarında iqtisadi dəyər yaradan sahələr formalaşır və biznesin ilk addımları öz müsbət səmərəsini göstərməyə başlayır. İki il əvvəl fəaliyyətə başlamış Zəngilanda "Dost Aqropark" layihəsi artıq öz müsbət nəticələrini verməkdədir. Bu

nın "İveco" markalı avtomobilləri üçün servis mərkəzi yaradılıb və rezidentlərin sayı artmışdır. Artıq 5 sahibkarlıq subyekti Parkın rezidenti kimi, 1 sahibkarlıq subyekti isə qeyri-rezident kimi qeydiyyatla alınıb və investisiya təşəbbüsləri dayanmadan artır.

Eləcə də Qubadlı və Zəngilanda taxılçılıq, o cümlədən üzümçülük, meyvəçilik, fındıqçılıq sahələri, heyvandarlıq təsərrüfatları, həmçinin, Kəlbəcər və Laçında arıçılıq təsərrüfatları yaradılıb. Türkiyə, İsrail, Rusiya və digər ölkələrə məxsus sahibkarlar bir neçə investisiya layihəsi icra etməkdədir. Türkiyə şirkətləri işgaldan azad edilmiş ərazilərdə artıq sərmayə proqramlarının icrasına başlayıb. Türkiyənin "Eti Bakır A.Ş." şirkəti Qaşqacay filiz yatağında, "Artvin Maden A.Ş." şirkəti Elbəydaş və Ağdüzdağ filiz yataqlarında neçə aydır ki, fəaliyyət göstərir. Ağdam Sənaye Parkında işlərə start verilib.

E.CƏFƏRLİ

Yelisey Sarayının Martinikdə qoyduğu kədərli izlər...

Beynəlxalq birlik rəsmi Parisin adada apardığı qəddar siyasətə biganə qalmamalıdır

Bu gün Fransa dünya üzrə müstəmləkəçilik siyasətindən əl çək-məyən azsaylı dövlətlərdən biridir. Bu ölkənin ərazisinin 18 faizini demənişəni koloniyalar təşkil edir. Bu

torpaqlarda təxminən 2,6 milyon nəfər əhali yaşayır. Koloniyalar müxtəlif siyasi statuslara malikdir. Müstəmləkələrin siyahısına Atlan-tik okeanında yerləşən Qvadelupa,

Martinik, Sen-Martin, Sen-Bartelmi, Sent-Pyer

və Mikelon, Hind okeanında Reunion, Mayotte və Fransız Cənub və Antarktika əraziləri, Sakit okeanda Fransız Polineziyası, Yeni Kaledoniya, Uollis və Futuna, Cənubi Amerikada isə Fransız Qvianası daxildir. Onların ən yaxını Fransadan təxminən 4 min kilometr və ən uzaqda olanı isə 17 min kilometr məsafədə yerləşir.

Məsələn burasındadır ki, Fransa müstəmləkəçilik tarixində öz nəzarətində saxladı-

ğı ölkələrə yaxşı heç nə verməyib. Əvəzində isə sümürmə siyasətinin əhatə dairəsini genişləndirib, yerli əhalinin hüquqlarını daha qəddarcasına pozub, onları məqsədyönlü şə-

kildə assimilyasiyaya məruz qoyub, soyqırımları həyata keçirib. Yelisey Sarayının qatı neokolonializm siyasətinin eynəcər izlərini həmçinin Martinikdə də görmək mümkündür.

Yelisey Sarayı Martinikdə BMT nizamnaməsinə məhəl qoymur

başqa bir şey deyil. Reallıqda görünən odur ki, Yelisey Sarayı Fransanın tarixi ənənələrindən geri çəkilərək demokratiyaya, insan və vətəndaş hüquqlarına birdəfəlik arxa çevirib.

Rəsmi Parisin Martinikdə sərgilədiyi davranışları başqa cür dəyərləndirmək sadəcə mümkün deyil. Yelisey Sarayı Martinik xalqının öz müqəddəratını təyin etmə hüququnu tam təmin etmədiyinə görə BMT Nizamnaməsinin 1(2)-ci maddəsinə pozur. BMT Nizamnaməsinin 73-cü maddəsinə əsasən, Fransa Martinik xalqına daha geniş özüünüidare və ya müstəqillik hüququ verməlidir. BMT-nin 1514 (XV) sayılı qətnaməsinə uyğun olaraq, Fransa müstəmləkə sistemini davam etdirdiyi üçün bu qətnamənin müddəalarını bilərəkdən pozmağa davam edir. Bütün bunlar da o anlama gəlir ki, beynəlxalq hüquq və prinsiplər Yelisey Sarayı üçün önəmli deyil. Rəsmi Paris üçün önəmli olan yeganə məsələ iqtisadi maraqlar və siyasi dvidentlərdir. Ölkələrin, xalqların bərabərliyi və suverenliyi isə çoxdan arxa plana keçib.

Məlumdur ki, Fransa davamlı olaraq qardaşlıq, bərabərlik, hegemonluq kimi prinsiplərdən çıxış etdiyini bildirir. Ancaq Makronun və onun komandasının üzvlərinin dilindən düşməyən bu ifadələr gəlişigözlə sözləndirən

Rəsmi Paris digər müstəmləkə ərazilərində olduğu kimi, Martinikdə də öz hegemonluquna hüquqi əsaslar yaratmağa çalışır. Zaman-zaman saxta referendumların keçirilməsi bunun əyani təsdiqidir. Həmin referendumların keçirilməsində yeganə məqsəd Martinikdə Fransanın mövcudluğunu gücləndirməkdir. Beləliklə, 1946-cı ildə baş tutan qanunsuz referendum nəticələrinə əsasən Martinik Fransanın dənizəniş departamenti statusunu alır. Bununla da Martinik beynəlxalq prinsiplərə və yerli əhalinin öz müqəddəratını təyinetmə hüququna zidd olaraq Fransa ərazisinin bir hissəsi kimi rəsmi olaraq tanımb və idarəçilik baxımından Fransa qanunlarına tam şəkildə tabe etdirilib.

Daha bir saxta referendum 2003-cü ildə keçirilib. Bu dəfə də nəticələr saxtalaşdırılmaqla Fransanın ərazidə qeyri-qanuni fəaliyyəti daha da gücləndirilib. Saxtalaşdırılan 2010-cu il referendumundan sonra Fransa Martinik xalqının iradəsinə zidd addımlar atıb və onların hüquqlarını daha da məhdudlaşdırmağa başlayıb.

Yerli əhali isə qondarma referendumun nəticələrinin xalqın

suverenliyini ifadə etmədiyini bildirir. Abrogen sakinlər referendumların qeyri-obyektiv keçirildiyini və xalqın həqiqi iradəsinə əks etdirmədiyini vurğulayır. Yelisey Sarayı referendumları xalqın iradəsinə əks etdirdiyini bildirib də, Martinik xalqı bu prosesi yetersiz, qeyri-şəffaf və siyasi manipulyasiya-

Fransa bir qayda olaraq müstəmləkə altında olan xalqların məsələlərini sivil qaydada deyil, zorakı üsullarla "həll etməyə" üstünlük verir. Burada beynəlxalq ictimaiyyətin də üzünə böyük məsuliyyət düşür. Yelisey Sarayının neokolonializm siyasətini sərtləşdirməsinə həssas yanaşma sərgilənməli və bunun qarşısını almaqdan ötrü konkret addımlar atılmalıdır.

Beynəlxalq ictimaiyyət həssas yanaşma sərgiləməlidir

sa hökuməti Martiniki məcbur edir ki, ticarəti ancaq material Fransası ilə həyata keçirsin, digər ərazilərdə iqtisadi əlaqələr saxlamasın. Bu da adada qiymətlərin hədsiz dərəcədə qalxmasına səbəb olur. Martinikdəki böyük ticarət şəbəkələri etnik fransızlara məxsus olduğundan onlar bu siyasətdən çoxlu gəlir əldə edir, yerli əhali isə əziyyət çəkir. Bundan başqa, Fransa hökumətinin Martinikdə ayırdığı subsidiyaların əksəriyyəti buraya məqsədli şəkildə köçürülmüş ağdərli fransızlara verilir. Adanın yerli sakinlərinə qarşı diskriminasiya siyasəti həyata keçirilir və onlar iqtisadi yarımdan məhrum qalırlar. Rəsmi Parisin yürütdüyü siyasət adada ədalətsizliyi dərinləşdirir və çox doğru olaraq sosial və iqtisadi məzmunlu repressiya kimi dəyərləndirilir. Məsələn, zəhərli olmasına rəğmən, Fransa tərəfindən Martinikdə kənd təsərrüfatı sahəsində hələ də xlorədon istifadə edilir. Nəticədə, Martinikin torpaqları uzun illərdir ki, zəhərlənməyə məruz qalıb və bir sıra ərazilər yarasız hala gəlib. Qeyd edək ki, Martinikdə xərçəng göstəriciləri dünya üzrə ən yüksəkdir. Beynəlxalq ələm bütün bunlara biganə qalmamalı və Martinik xalqının Fransanın zülmündən qurtulmaq üçün başladığı mübarizədə ona dəyərli dəstək verməlidir. Nəhayət, ədalətsizliyin, müstəmləkəçiliyin sonu gəlməlidir.

MÜBARİZ

ya hesablanmış addımlar kimi dəyərləndirir. O cümlədən Fransanın Martinikdə keçirdiyi özünəməxsus referendumlar beynəlxalq müşahidəçilər tərəfindən də suverenlik hüququnun tam təmin edilməsi baxımından yetersiz hesab olunur.

Dünya birliyi Fransaya təzyiq göstərməli, hüquq standartlarına hörmətlə yanaşmasını tələb etməlidir. Rəsmi Paris Fransanın Afrikada, dənizəniş ərazilərdə törətdiyi zorakılıqlara, soyqırımlarına görə üzr istəməli və təzminatlar ödəməlidir.

Bu gün Martinik xalqının iqtisadi və sosial ədalət haqları repressiyalara məruz qalır. Fran-

Sağlam ətraf mühit naminə!

Ekoloji layihələrin uğurla reallaşdırılması davam edir...

Məlumdur ki, ekoloji tarazlığın qorunub saxlanması, ətraf mühitin mühafizəsi hazırda ümumbəşəri problemə çevrilib. Bu gün ölkəmiz global ələmdə təxəssüslənən problemlərin həllində dünya üçün bir nümunədir. Azərbaycan yekdilliklə BMT-nin İqlim Dəyişikliyi Konfransına ev sahibliyi edəcək ölkə seçilib. Bu, Azərbaycanın global miqyasda güclü diplomatiyasının əlaməti və çoxtərəfli danışıqlar zamanı etibarlı tərəfdaş nüfuzunun təsdiqidir. Son illər dünyada ekoloji tarazlığın pozulması bütün ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da bu sahəyə diqqətin artırılması zəruri edib.

Dövlət siyasətinin vacib istiqamətlərindən biri olan ekoloji mühitin qorunması və vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, yaşıllıq sahələrinin artırılması, sanitariya mədəniyyətinin yüksəldilməsi və s. məsələlər diqqət mərkəzində saxlanılır. Ölkəmizdə bu istiqamətdə olduqca böyük işlər görülür.

Mühüm əməkdaşlıq...

Məsələn, bu günlərdə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti (ADNSU) arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb. Memorandumun məqsədi iştirakçılar arasında "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" və BMT-

nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) hazırlıq çərçivəsində ətraf mühitin mühafizəsi, iqlim dəyişmələri ilə mübarizə və onun təsirlərinin azaldılması istiqamətləri üzrə əməkdaşlığın həyata keçirilməsidir.

Memorandumun fəaliyyət istiqamətlərinə ağacəkmə aksiyalarının keçirilməsi, "Yaşıl dünya səfirləri" proqramı çərçivəsində sənaye tullantıları ilə çirkənlənmiş torpaqların təmizlənməsi, COP29 tədbiri çərçivəsində elmi-praktik konfranslara alimlərin cəlb edilməsi, ictimai əhəmiyyət kəsb edən təşəbbüslərin imkanlar daxilində birgə dəstəklənməsi daxildir. Həmçinin əməkdaşlıq çərçivəsində görülməli işlərə "Yaşıl dünya səfirləri" proqramının iştirakçısı olan tələbələr üçün seminar və treninqlərin, beynəlxalq yay məktəbinin keçirilməsi və digər bu kimi məsələlər daxildir.

"Xəzəri qoruyaq"

Bundan başqa, "Coca-Cola", Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, "EcoHub" ekoloji platforması və digər tərəfdaşların dəstəyi ilə "Xəzəri qoruyaq!" genişmiqyaslı ekoloji kampaniya keçirilib. Sentyabrın 21-də kampaniya Bakının Novxanı çimərliyində yekun vurulub.

yaq!" genişmiqyaslı ekoloji kampaniya keçirilib. Sentyabrın 21-də kampaniya Bakının Novxanı çimərliyində yekun vurulub.

Kampaniya çərçivəsində iştirakçılar sentyabrın 7-dən 21-nə qədər Xəzərin Lənkəran, Astara, Xaçmaz, Şabran, Siyazan, Sumqayıt çimərliklərindən tullantıları toplayaraq təkrar emal müəssisələrinə təhvil veriblər. Sonuncu sahilə gələnə qədər kampaniya davam etdirilib.

Ölkənin bir sıra nüfuzlu şirkətləri, dövlət qurumları və qeyri-hökumət təşkilatlarının əməkdaşları və könüllülərinin iştirakı ilə artıq 15-ci ildir keçirilən kampaniya bu dəfə "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili"nə həsr olunub. "Xə-

zəri qoruyaq!" kampaniyasından bu il 1000-dən çox könüllü iştirak edib. Aksiya notisişində 5 hektar ərazidən 3 ton tullantı toplanıb.

Ölkədə ekoloji durumun yaxşılaşdırılması, əhəlinin bu sahədə mərifləndirilməsi və ətraf mühitə məsuliyyətli yanaşma vərdişlərini təbliğ etmək məqsədilə keçirilən kampaniya müddətində toplanan tullantılar çeşidlənərək təkrar emala göndərilir.

Tullantıların miqdarı xeyli sayda azalır

Ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev bildirib ki, xüsusən nüfuzlu COP29 konfransı ərəfəsində ölkədə çoxillik təcrübəyə malik belə kampaniyanın növbəti dəfə keçirilməsi çox önəmli hadisədir: "Biz daim ekoloji layihələrə dəstək olurduq. Çox təəssüf ki, bir çox halda layihələrin davamlılığı təmin olunmur, bu isə irimiqyaslı nəticə əldə etməyimizə mane olur. Sevdindirici haldır ki, "Coca-Cola" şirkətinin təşəbbüsü ilə keçirilən "Xəzəri qoruyaq!" kampaniyası artıq 15 ildir ki, davam edir. Hər il daha yaxşı nəticələr əldə olunur. Biz real olaraq kampaniyanın çimərlik ərazilərinin təmizliyinə töhfəsini görürük. Həm cəmiyyətdə məsuliyyət formalaşır, həm də tullantıların miqdarı xeyli sayda azalır. Bu gün də bütün iştirakçılarla birgə ən yaxşı nəticə üçün çalışırıq".

Daha təmiz ətraf mühitə töhfə verəcəyik...

"Azerbaijan Coca-Cola Bottlers" MMC-nin baş direktoru Rona Məmmədova

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə "Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi"nin maliyyə dəstəyi ilə "Ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi" istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

dova isə qeyd edib ki, ölkədə ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılmasına töhfə verməkdən məmnunluq duyur: "Coca-Cola"nın təşəbbüsü ilə keçirilən "Xəzəri qoruyaq!" kampaniyası uzun illərdir ki, minlərlə könüllünü və onlarla tərəfdaşı ətrafında toplayır. "Coca-Cola" "Tullantısız Dünya" proqramı ilə fəaliyyət göstərdiyi ölkələrdə, o cümlədən Azərbaycanda ekoloji layihələr üzrə tərəfdaşlığı genişləndirir. Çox sevdindirici haldır ki, Azərbaycanda sosial və ekoloji məsuliyyəti ilə seçilən bir çox müəssisə və təşkilatlar bu hərəkata qoşulur və illər keçdikcə onların sayı artır. Əminəm ki, birgə səyimiz nəticəsində daha təmiz sahiləmə zolağa və ətraf mühitə töhfə verəcəyik".

Yeganə BAYRAMOVA

Harris-Tramp yarış...

Eks prezident az pul xərcləsə də...

ABŞ-da noyabrın 5-də baş tutacaq prezident seçkiləri beynəlxalq gündəmin əsas məsələlərindən biridir. Artıq media, siyasət və vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə yanaşı

beynəlxalq sorğu agentlikləri də məsələ ilə yanaşı maraqlanırlar. Bunun nəticəsidir ki, seçkiyə bir aydan bir az çox vaxt qaldığı halda, artıq bir sıra reyting agentlikləri seçkidəki şansların qiymətləndirilməsini aparır. Xatırladaq ki, noyabrın 5-də baş tutacaq

Sorğuların nəticələri şübhə altındadır

seçki prosesində ABŞ-in keçmiş prezidenti Donald Tramp ilə hazırkı vitse-prezident Kamala Harris "üz-üzə" gələcək.

Debatdan sonra...

Bəli, seçki günü yaxınlaşdıqca, aparılan təbliğat kampaniyalarının Ağ Ev uğrunda yarışa hansı dərəcədə təsir etməsi aparılan sorğularla müəyyənləşməkdədir. Son dövrlərdə qədər sorğuların əksəriyyətində eks-prezident Trampın üstünlüyü açıq şəkildə görünürdü. Hətta bəzi ştatlarda bu fərq on faizlər bəyirini nə qədər uzanmışdı. Son proseslər, xüsusilə Pensilvaniyada keçirilən ikili debatın ardından şanslar dəmək olar ki, bərabərləşib. Demokrat namizəd Kamala Harris ABŞ-in reyting təşkilatlarının sorğularında öz rəqibinə

yaxınlaşıb. Baydenin seçki yarışından çəkilməsi qərarı ilə marafona qoşulan Harris öz şanslarını bir az artırmış kimi görünür. Qeyd edək ki, sentyabrın 10-da hər iki namizəd Pensilvaniyada 67 milyondan çox insanın baxdığı teledebatda üz-üzə gəlmişdi. Bu debatın ardından Harris öz rəqibinə bir az daha yaxınlaşa bilib.

Bəzi reyting təşkilatları debatdan öncə Trampın şanslarının Harrisə nisbətə mühüm səs faizi fərqi ilə böyük olduğunu yazırdı. Sonradan səs faizinin dəyişməsində maraqlı bir "nüans" var - bu sorğular hər bir ştatda cəmi bir neçə yüz seçici arasında keçirilir

və seçilən kontingent hansı namizədə dəstək verirsə, məhz həmin namizədin şansları daha yüksək "sayılır" - amma bunun ilk baxışdan aldadıcı olma ehtimalı çox böyükdür. Məsələn, bəzi ştatlarda Harrisin

Sorğuların aldadıcı olma ehtimalı...

şanslarının Trampın səs faizinə yaxınlaşması ABŞ siooloqları tərəfindən qeyri-ciddi sayılır. Onların fikrincə cəmi 10 gün ərzində Harris bu qədər yüksələ bilməzdi - demək ki, "reyting şirkətləri" sorğu apararkən təxmini də olsa demokratların tərəfdarlarını "seçiblər". Sosioloqlar iddia edirlər ki, ABŞ-in 50 ştatının əksəriyyətində seçici kontingenti demək olar dəyişməzdir - bu ştatın seçiciləri demək olar ki, hər seçkidə eyni partiyanın namizədini dəstəkləyirlər.

"Yelləncək ştatlar" seçkinin nəticəsinə təsir edəcək...

Hər iki namizədin qalib gəlmək şansının fərqləndiyi ştatlar isə cəmiisi barmacaq sayı qədərdir - seçkinin taleyi də çox vaxt bu "yelləncək" ştatlarda həll olunur. Hazırda bu kimi "yelləncək" yeddi ştatda hər iki namizədin nəticələri bir-birinə çox yaxındır və bu yarışda həqiqətən kimin lider olduğunu müəyyən etmək çətinləşib. Məsələn, Pensilvaniya, Miçigan və Viskonsin vaxtilə Demokrat-

ların "qalaları" sayılsa da, 2016-cı il prezident seçkilərində Trampa səs vermişdilər. Bayden 2020-ci ildə bu ştatlarda qalib gəlsə də, eyni uğur Harris tərəfindən təkrarlama ehtimalı çox azdır. 4 ştatda - Nevada, Pensilvaniya, Miçigan və Viskonsində şanslar bir-birinə çox yaxındır. Aparıcı ştatlardan Şimali Karolina, Corciya və Arizonada isə keçmiş prezidentin üstünlüyü açıqdır.

Bu arada məlum olub ki, Demokratlar partiyasından prezidentliyə namizəd Kamala Harris seçki-qabağı kampaniyasına respublikaçı rəqibi Donald Trampa nisbətən gündə 5 milyon dollar çox vəsait xərcləyir. Bloomberg agentliyinin məlumatına görə, Harris seçkiqabağı kampaniyaya avqust ayında gündə orta hesabla

7,5 milyon dollar, Tramp isə 2,6 milyon dollar sərf edib.

ABŞ Federal Seçki Komissiyası Kamala Harrisin seçki yarışına sent-

Harris daha çox "xərcləyir" ...

yaşır ayında 404 milyon dollarla, Donald Trampın isə 295 milyon dollara daxil olduqlarını bildirib.

S.İSMAYILZADƏ

N. BAYRAMLI

Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski ABŞ-da səfərdədir. Səfərin məqsədi BMT Baş Assambleyasının 79-cu sessiyasında iştirak olsa da, o, çoxsaylı görüş-

Zelenskinin "qələbə planı" ...

Müttəfiqlər bu plana dəstək verəcəkmə?

lər də keçirib, müxtəlif tədbirlərdə iştirak edib. Bütün görüşlərin əsas mövzusu Rusiya-Ukrayna müharibəsidir. Sentyabrın 25-də Zelenski BMT Baş Assambleyasında çıxış edərək, Ukrayna üzrə sülh planını təqdim edəcək.

Planın 3 elementi...

Zelenski Amerika hərbi-neqliyyat təyyarəsindən ölkəsinin vətəndaşlarına müraciət edərək "Əlbəttə, mən "Qələbə Planı"nı bütün tərəfdaş ölkələrin liderlərinə təqdim edəcəyəm. Liderlərin "Qələbə Planı"ndan xəbərdar olması bizə kömək edir", - deyib bildirmişdi. Ukrayna lideri əmindir ki, qarşıdakı bir neçə ay müharibənin gələcəyi ilə bağlı həlledici olacaq. Yəni, bu payızda Ukraynada münaqişənin necə davam edəcəyinə qərar verilecək. Onun sözlərinə görə, tərəfdaşların köməyi ilə Kiyev öz mövqeyini möhkəmləndirə və "ədələtli dünyaya" nail ola bilər.

Qeyd edək ki, Pensilvaniyaya çatdıqdan sonra Zelenski Skrantondakı sursat zavoduna baş çəkib və orada Ukrayna Silahlı Qüvvələri üçün əlavə mərmi istəyib. Zelenski "ABC News" telekanalına müsahibəsində isə Rusiya ilə müharibənin mümkün sona çatması ilə bağlı optimist bəyanat verib. O, müharibənin sonunun "düşündüyündən də yaxın" olduğunu bildirib: "Düşünürəm ki, biz sülhə düşündüyümüzədən daha yaxındır". Zelenski həmçinin müttəfiqləri Ukrayna ordusunu gücləndirməyə çağırıb: "Qələbə planı Ukraynanı gücləndirməkdir, ona görə də biz dostlarımızdan, müttəfiqlərimizdən bizi gücləndirmələrini

xahiş edirik". Ukrayna prezidenti həmçinin əlavə edib ki, Kiyev Rusiyanı yalnız "güclü mövqe" ilə müharibəni bitirməyə məcbur edə bilər.

Zelenskinin qələbə planı 3 əsas elementdən ibarətdir. Bunlara Ukraynaya daha çox silah yardımı, Rusiyanı sülhə məcbur etmək üçün beynəlxalq miqyasda diplomatik sayələr göstərmək, 2022-ci il qarşılıqlarına görə Moskvanın məsuliyyət daşıması kimi müddəalar daxildir. Ukrayna lideri bu planı ABŞ prezidenti Co Baydenlə müzakirə etdikdən sonra deyib ki, planı Konqreslə yanaşı prezidentliyə iki namizəd, vitse-prezident Kamala Harris və ABŞ-in keçmiş prezidenti Donald Trampa da təqdim edəcək. Tramp bundan əvvəl ABŞ-in Ukraynaya maddi və mənoni dəstəyini tənqid etmiş və Rusiya prezidenti Vladimir Putinə torifləmişdi. Buna baxmayaraq, o da Zelenski ilə görüşə razılıq verib.

ABŞ Ukraynaya nə qədər yardım edib?

Zelenskinin ABŞ-a səfəri həm də Ağ Evin Ukraynaya 375 milyon dollarlıq yeni hərbi yardım paketi hazırlamağa çalışdığı dövrə təsadüf edir. Kiyev aylardır ki, Qərb müttəfiqlərindən, xüsusən də ABŞ-dan Rusiyadakı hədəfləri vurmaq üçün uzaqmənzilli raketlərə qoşulan məhdudiyyətləri aradan qaldırmağı xahiş edir. ABŞ prezidenti Co Bayden isə jurnalistlərin uzaqmənzilli raketlərlə bağlı qərarın əldə edilib-edilmədiyini sualına "xeyr" cavabını vermişdi. Respublikaların namizədi Trampa gəlincə, o, Ukraynadakı müharibəni dərhal bitirə

biləcəyini iddia edir. Həm Putin, həm də Zelenskinin çox yaxşı tanıdığını bildirən Tramp onları tez bir zamanda görüşdürəcəyinə söz verib.

Qeyd edək ki, Vaşinqton indiyədək Ukraynaya 56 milyard dollar yardım edib. ABŞ Ukraynanın müdafiəsi üçün tədarükə ehtiyatını və ordusunu dəstəkləmək üçün köçürüləcəyini açıqlayıb. Rusiya-Ukrayna müharibəsi başlayandan bəri Qərb ölkələri Rusiyanın təxminən 300 milyard dollarlıq aktivlərini dondurub. Bu məbləğin təxminən 200 milyard dolları Aİ ölkələrinin payına düşür. Dondurulmuş aktivlər hər il milyardlarla dollar faiz gəliri verir. G7 ölkələri, xüsusən də ABŞ bu gəliri Ukraynaya dəstək vermək üçün istifadə etmək istəyir.

Peskov: Hədəflərimizə çatmaq üçün heç bir alternativ yoxdur

Yeri gəlmişkən, Kreml Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenskinin Rusiya-Ukrayna müharibəsinin çoxlarının düşündüyündən də başa çatmağa yaxın olduğunu bərdə fikirlərini şərh edib. Bu bərdə Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildiri. "Bilirsiniz ki, istənilən mü-

haribə bu və ya digər şəkildə sülhlə başa çatır. Ancaq hədəflərimizə çatmaq üçün heç bir alternativ yoxdur. Bu məqsədlərə bu və ya digər şəkildə nail olan kimi xüsusi hərbi əməliyyat başa çatacaq", - deyər Peskov qeyd edib.

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

**Faiq Balabəyli:
“Dəniz mənim
həm iş yerimdir,
həm də
ilham mənbəyim...”**

Dəniz- özündə hüzuru, rahatlığı və təhlükəni, ölümü eyni anda ehtiva edən, insana qorxu ilə yanaşı, sonsuz sevgi bəxş edən möcüzə... Mavi Xəzərin qoynunda yerləşən Bakının taleyidir həm də dəniz. Elə bir tale ki, nə özünü ona sonsuz güvənəli etibar edə bilirsən, nə də qaçıb canını qurtara. Həç qaçmaq ağlının ucundan da keçmir. Axı bu sənin şəhərinin qədəridir...

Bir də taleyini dəniz, dənizçiliyə bağlayanlar var. Onlar hər cür təhlükəni göz önünə alıb illərlə dənizin keşiyində duran, sulara könül verən qəhərmənlərdir.

Dəniz demişkən, Beynəlxalq Dəniz Təşkilatı (BDT) Assambleyasının 10-cu sessiyasının qərarına əsasən, 1978-ci ildən başlayaraq hər il sentyabrın 25-də Dünya Dənizçilik Günü qeyd olunur. Həmin günün qeyd olunmasında məqsəd ictimaiyyətin diqqətini dəniz nəqliyyatının təhlükəsizliyinin və ətraf mühitin mühafizəsinin əhəmiyyətli aspektlərinə yönəltməkdir.

Biz də bu günün şərəfinə üzümlü təcrübəli dənizçi, şair-publisist Faiq Balabəyliyə tutduq. Onunla dalağaların qulağını cingildətdik azacıq:

- Faiq bəy, Beynəlxalq Dənizçilik Günüünüzü təbrik edirik. Neçə ildir dənizdəsiniz?

- Təşəkkür edirəm. Bu gün münasibəti ilə təbrikinizi təkcə özümə yox,

bütün dənizçi dostlarıma, həmkarlarıma ünvanlayıram. Onlara da dənizçilik fəaliyyətlərində uğurlar arzu edirəm. Mənim dənizlə ünsiyyətim elə orta məktəbi bitirəndən sonra başlayıb. Orta məktəbi bitirdikdən sonra Bakı Dəniz Yolları Məktəbində (indiki Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası- Ş.M) təhsil almışam. Tələbəlik illərimi də nəzərə alsaq, artıq 44 ilə yaxındır ki, dənizlə həmsöhbətim.

- Dəniz sizin iş yeriniz, dənizçilik peşənizdir. Bəs şair Faiq Balabəyli üçün dəniz nədir?

- Bəli, dəniz mənim iş yerimdir. Eyni zamanda mən jurnalistika ilə də məşğul oluram, bu sahədə də təhsil almışam, baş redaktor işləmişəm, həzırda bir sayt rəhbəri, “Ədəbiyyat qəzeti”nin əməkdaşayam. Amma yenə də mən hər zaman özümü dənizçi saymışam, bu gün də gəmi kapitanı olaraq əmək fəaliyyətim davam edir. Şair Faiq Balabəyli üçün dəniz darıxmağı öyrənmək, darıxmağa dözməkdir. Ailəmi dolandırmaq yerdirdi. Mən özümü dənizsiz təsəvvür etmərəm. Gözdəyim ölkələr, şəhərlər, limanlar mənə dünyanı, insanların necəliyini öyrətdi. Dənizi özümə həm də yaxın dost bilirəm. Tənha zamanlarımda sirdaşı dəniz olub. Ürəyimdəki sözümlü dənizə demişəm, ona danışmışam, deyirəm və bu həqiqətdən də belədir. Yaradıcılığında dəniz mövzusu əsas yerlərdən birini tutur. Dənizə aid çox sayda nəsr

və nəzm nümunələrim var.

- “Dənizçinin yuxusuna torpaq ətri girir hər gün”-deyirsiniz. Torpaq dənizçinin arzusudur, ya yuvası?

- Dənizçi sahilə olanda dəniz üçün, dənizdə olanda sahil üçün darıxır. Torpağın ətri üçün, torpağın özü üçün burnunun ucu göynəyir. Dənizçi matrosun “torpağı görürəm” sevinci ilə yaşayır. Torpaq dənizçinin həm arzusu, həm də sığınacağıdır. Dənizin ortasında olan torpaqlar-adalar insana daha doğma gəlir. Həmin adalar dənizçinin yuvasıdır. Bir də qağayılar. Kəsilib “gülüşü” qağayıların nə bilim, yazdığı yuxudur, bəlkə Gecələr yuxuma giren qağayı Ölən dənizçinin ruhudur, bəlkə. Dəniz dostluğun, ayrılığın vüsəlini simvoldur mənim üçün.

- Dənizçilikdən bezdiyiniz, ya da yorulduğunuz olub?

- Olub, əlbəttə. Bəzən doğmalarımın xəyriyə, şərinə gəlib çata bilməyində bezirsən, usanırsan ki, bu necə yaşayışıdır?! Amma dənizçilərin bir-birinə sədaqətini, insanlığa rəğbətini görəndə “yaxşı ki, bu sahəni seçmişəm”- deyirəm. Dənizdən yorulmadığım olmur. Çünki dəniz həm də mənim istirahət yerim, ilham mənbəyidir.

- Dənizə şeir yazmaq asandır, yoxsa dənizdə şeir yazmaq?

- Bəlkə başqaları üçün çətinidir, amma mənim üçün dənizə şeir yazmaq çətin deyil. Çünki mən yaşadığımı, gördüklərimi, keçirdiyim hisslərimi yazıram. Dənizə yazdığım bütün şeirlər həyatımdan keçən şeirlərdir, müşahidələrimdir, yaşantılarımdır. Köhnə gəmilərin, sahibsiz limanların taleyi bir insan taleyi kimi mənim gözümdən ötürəndən keçir, mənə fərqli duyğular yaşadır.

O ki qaldı, dənizdə şeir yazmağa, yaradıcılığımın 90 faizi dənizdə yazılıb. “Kəsilməyən həyəcan fiti”, “Yaşıl yuxulu dəniz”, “Bakı buxtası - 20 yanvar”, “Dəryada gəmin qaldı” kitablarım sırf dənizlə bağlı kitablardır. Digər şeir kitablarımda da yer alan nümunələrin çoxu dənizdə yazılıb. Dənizdə işləmək, dənizdə şeir yazmaq çox asan və rahatdır mənim üçün.

- Gələcəkdə Dənizçilik Günü'nün ölkəmizdə necə keçirilməsini istərdiniz?

- 2014-cü ildə Azərbaycan Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının üzvü olandan bəri bu gün ölkəmizdə təmtəraqla keçirilir. Xüsusilə, Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti yaradıldıqdan sonra rəhbərliyin təşəbbüsü ilə Azərbaycanda Dənizçilər Günü və Dənizçilik Günü çox yüksək səviyyədə təşkil olunur. Televiziya, mətbuat hər zaman bu mövzuya yer verir, dənizçilərə dövlət mükafatları, orden, medallar, Prezidentin fərdi təqaüdü verilir. Bilirəm ki, bu gün Azərbaycanda bundan da yaxşı keçirilə bilər və keçiriləcək də...

Şahənə MÜŞFİQ

**Bu gün Beynəlxalq
Dənizçilik Günüdür**

Birləşmiş Millətlər Təşkilatında beynəlxalq bayramlardan biri olan Dünya Dənizçilik Günü 1978-ci ildən Beynəlxalq

günə kimi Xəzər Dəniz Donanmasına 20-dən çox yeni gəminin alınması, müasir gəmilər inşa edən Bakı Gəmiqayırma

Agentliyi” publik hüquqi şəxs yaradılıb. Agentlik Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət

25 sentyabr dünyada Dənizçilik Günü kimi qeyd edilir

Dəniz Təşkilatı (IMO) Assambleyasının 10-cu sessiyasının qərarı ilə təsis edilib və 1980-ci ilədək martın 17-də keçirilib. Sonra onun qeyd olunma tarixinin sentyabrın sonuncu həftəsində keçirilməsinə qərar verilib.

Dünya Dənizçilik Günü'nün məqsədi dəniz daşımalarında ətraf mühitin təhlükəsizliyini artırmaq, dənizin ətraf mühitini xüsusilə neft çirkənləmələrindən qorumaq, bioresursların mühafizəsi və brakonyerliklə mübarizənin qarşısını almaqdır. Həmin günün qeyd olunmasında məqsəd ictimaiyyətin diqqətini dəniz nəqliyyatının təhlükəsizliyinin və ətraf mühitin mühafizəsinin əhəmiyyətli aspektlərinə yönəltməkdir. Buna görə də Dünya Dənizçilik Günü qeyd olunarkən sahənin müxtəlif problemləri qabardılır.

Azərbaycanda dənizçilik sahəsinin şanlı tarixi var və bu tarixin yazılmasında Ulu Öndər Heydər Əliyevin əvəzsiz xidmətləri olub. Belə ki, ölkəmizdə dənizçiliyin inkişafına birbaşa və həlledici təsirləri olan “Əsrin müqaviləsi” neft sazişi, Böyük İpək Yolumun bərpası və Beynəlxalq Dəniz Təşkilatına üzvlüyümüz Ümummilli Liderin adı ilə bağlıdır.

Bu gün dənizçilik sahəsi yeni inkişaf mərhələsindədir. Bu baxımdan 2013-cü ildən bu

Zavodunun inşası, Xəzər dənizində ən böyük liman olan Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının salınması bu mərhələnin bariz nümunələri kimi göstərilir.

Respublikamızda dəniz nəqliyyatı sektorunun rəqabətə-tədavamlı şəkildə inkişafı məqsədilə 2021-ci ilin oktyabr ayında Prezidentin müvafiq fərmanı ilə Dövlət Dəniz və Liman Agentliyi yaradıldıqdan sonra bir sıra mühüm islahatlar da həyata keçirilib.

Dövlət Dəniz və Liman Agentliyinin dənizçilərin hazırlığı sistemində atdığı addımlar, xüsusilə dənizçilərə diplomların (sertifikatlar) verilməsi prosesinin sadələşdirilməsi, qurumun Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının 2022-ci il auditindən uğurla keçməsi və dənizçilərin hazırlığı sisteminin Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının “Ağ siyahı”nda yer alması Azərbaycan dənizçiləri üçün böyük uğurdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin “Dəniz nəqliyyatı sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında” 11 oktyabr 2021-ci il tarixli fərmanına əsasən, Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində “Dövlət Dəniz və Liman

Dəniz Agentliyinin, habelə Dövlət Dəniz Agentliyinin tabeliyində Dəniz Üzgüçülüyünün Təhlükəsizliyi Mərkəzi, eləcə də Nəqliyyat və Texniki-Təminat İdarəsi publik hüquqi şəxslərin əsasında formalaşdırılıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 oktyabr 2013-cü il tarixli sərəncamı ilə Azərbaycanda mövcud olan iki böyük donanmanın - Azərbaycan Dövlət Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin Xəzər Dəniz Neft Donanmasının birləşdirilərək yenidən təşkil olunması yolu ilə isə “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti yaradılıb.

İki donanmanın birləşdirilməsində məqsəd dəniz gəmiçiliyi sahəsində yerli və beynəlxalq daşımaların artırılmasına və ölkənin tranzit potensialının gücləndirilməsinə nail olmaqdır.

Azərbaycan dənizçiləri gecə-gündüz, ilin dörd fəslində yorulmaq bilmədən Xəzərin mavi sularında dənizin keşiyini çəkir, bu sahənin inkişafına öz töhfələrini verirlər. Fədakar dənizçilərimizi bayram münasibəti ilə təbrik edirik, onlara dövlət, mətanət və işlərdə sonsuz uğurlar arzu edirik!

İdman

**FIFA referisi
beynəlxalq təyinat aldı**

FIFA referisi Kamal Umudlu yeni təyinat alıb. AZƏRTAC AFFA-nın rəsmi saytına istinadən xəbər verir ki, o, UEFA Gənclər Liqasının II turu çərçivəsində Almaniyada “Ştutqart” və Çexiyanın “Sparta” klubları arasında oyunun baş hakimi olacaq.

Referiyə Namik Hüseynov və Rəhman İmamı kömək edəcəklər. Dördüncü hakim funksiyasını almaniyalı Mark Filipp Ekermann yerinə yerinə keçirəcək.

Oktyabrın 1-də Ştutqart şəhərində yerləşən “Valdau” stadionunda keçiriləcək görüş Bakı vaxtı ilə saat 14:30-da start götürəcək.

**“Xankəndi”
futbol klubu yaradılıb**

Azərbaycanda “Xankəndi” futbol klubu yaradılıb. AFFA-dan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, komanda 2024/2025-ci illər mövsümündə Region Liqasında çıxış edəcək. Klub hələlik ev oyunlarını Şamaxı Olimpiya Mərkəzində keçirəcək.

**İdmançımız klublararası
dünya çempionatında...**

Bədii gimnastika üzrə Azərbaycan millisinin üzvü Zöhrə Ağamirova Yaponiyanın paytaxtı Tokio şəhərində keçiriləcək “Aeon Cup” klublararası dünya çempionatında iştirak edəcək.

Azərbaycan Gimnastika Federasiyasından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, 23 yaşlı idmançı turnirdə Belçika klubunu təmsil edəcək. Qeyd edək ki, dünya çempionatı sentyabrın 26-29-da baş tutacaq.

rində keçiriləcək “Aeon Cup” klublararası dünya çempionatında iştirak edəcək.

Azərbaycan Gimnastika Federasiyasından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, 23 yaşlı idmançı turnirdə Belçika klubunu təmsil edəcək. Qeyd edək ki, dünya çempionatı sentyabrın 26-29-da baş tutacaq.

Braziliyalı futbolçu: “Qarabağ” nəticə qazanmağa qadirdir

“Qarşıdakı avrokubok matçında “Qarabağ”-a çox inanıram”. Bu sözləri AZƏRTAC-a açıqlamasında vaxtilə “Qarabağ”da oynamış

braziliyalı futbolçu Çumbinyo keçmiş komandasının UEFA Avropa Liqasının əsas mərhələsinin ilk turunda İngiltərədə “Tottenhem”ə qarşı keçirəcəyi ilk tur oyunu ilə bağlı danışarkən deyib.

39 yaşlı yarım müdafiəçi Ağdam təmsilçisinin istənilən rəqiblə mübarizə aparmaq gücündə olduğunu bildirib: “Hər kəs “Tottenhem”in gücünü bilir. Bu rəqiblə 2015-ci ildə üz-

üzə gəlmişdik. İki matçda da yaxşı oynamışdıq. Artıq həmin vaxtdan sonra komandalar xeyli dəyişib. London klubu son illərdə Çempionlar Liqasının finalına kimi irəliləməyi bacarıb. Ancaq “Qarabağ” da zəif komanda deyil və səfərdə uğurlu nəticə göstərməyə qadirdir”.

Qeyd edək ki, sentyabrın 26-da Londondakı “Tottenhem Hotspur” stadionunda oynanılacaq görüş Bakı vaxtı ilə saat 23:00-da start götürəcək.

5 klub cərimələndi, “Səbail”ə xəbərdarlıq olundu

AFFA İntizam Komitəsinin qərarları açıqlanıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Misli Premier Liqasının VII turunun

“Turan Tovuz”la oyununda 5 futbolçusu sarı vərəqə alan “Araz-Naxçıvan” 700 manat cərimə edilib. Görüş vaxtı meydançaya könər əşyalar atıldığına görə Tovuz təmsilçisi 800 manat ziyanə düşüb.

“Səbail” - “Sabah” matçında ev sahibi komandanın 7, qonaqların isə 4 futbolçusu sarı vərəqə aldığı üçün klubların hər ikisi 700 ma-

nat cərimələnib. Bundan başqa, “Səbail”in azarkeşlər tərəfindən hakimlərin və qonaq komandanın ünvanına kütləvi şəkildə təhqiramiz ifadələr səsləndirildiyinə və bu hal cari mövsümdə ilk dəfə yaşandığına görə “dənizçilər”ə xəbərdarlıq edilib.

“Zira” oyununda Əsasnamənin tələbləri pozulduğuna görə “Sumqayıt” 500 manat cərimə ödəyəcək.